

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ
Σ Α Λ Π Ι Γ Ε
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ
ὑπο
ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΞΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

« Ἀκούσωμεν τοίνυν ἅσα τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν ἀμειψόμεν, ὅσων ὑπομένομεν βλάβην, ὅσων πνίξιν ἴσμεν γὰρ ἂν ποτε τῆς διὰ τῶν ἔργων ἐπιλαβόμεθα πωλείας οἱ μὲν αὐτοὶ τοὺς νόμους εἰδότες, καὶ εἰς πολιτείας αὐταὶ γρή.»

(Κύριλ. Ἀλεξανδρ. Σιρὰ τῆ κατὰ Ματθ. ἐκλίξ. Κεφ. ΙΓ.)

ΒΑΙΟΝΕΑΣΤΩΝ
ΠΑΤΕΡΩΝ
ΚΩΝΣΤ. Ι. ΠΟΡΑΝΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΝΑΓΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΛΩΝ.
1836.
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ
Σ Α Λ Π Ι Γ Ε
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΗΘΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Αριθ. 9. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΤΗ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1836. ΣΑΒΒΑΤΟ

Ἐξακολουθήσεις τῆς Ἀνταπαρτήσεως.

“ Ἄλλὰ τάχα, λέγει, δὲν θέλετε τὴν μετάφρασιν εἰς τὴν
” κοινὴν μας γλῶσσαν, διὰ νὰ μὴ σκανδαλιζῶνται αἱ ψυ-
” χαι ἀπὸ πολλὰ μέρη, εἰς τὰ ὅποια ἐπιγράφεται ἡ δια-
” φθορὰ καὶ ἀσέβεια πολλῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ
” τινῶν ψευδοδιδασκάλων, καὶ ψευδοπροφητῶν; Πλὴν καὶ
” τοῦτο εἶναι ἀλογώτατον καὶ ἀσεβὲς μάλικα σόφισμα. »
Παρατηρήσατε ἐδῶ, ἀδελφοί, τὸ πολυμαθέστατον σόφισμα
τοῦ ἀνθρώπου τούτου πᾶσον εἶναι ψευδὲς καὶ ἀνύπαρκτον
καὶ ἐναντίον εἰς τὴν ὀρθὴν λόγον, διὰ νὰ μὴν εἶπω καὶ συ-
κοφαντία μεγάλη. Λέγει. « Διὰ νὰ μὴ σκανδαλιζῶνται αἱ
ψυχαὶ ἀπὸ πολλὰ μέρη — κτλ. (Ἄλλὰ ποῖαι ψυχαὶ νὰ μὴ
σκανδαλιζῶνται; αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγγραμμάτων καὶ πάντι ἀ-
γροίκων, οἷον ποιμένων τινῶν οἰκούντων εἰς τὰ ὄρη καὶ ἄλ-
λων τοιούτων, οἱ ὅποιοι δυσκύλως καταλαμβάνουσι καὶ αὐ-
τὴν τὴν εἰς τὰς πόλεις λαλουμένην γλῶσσαν; καὶ τοῦ κα-
κατάλαμβάνουσιν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι τὴν ἰδιόρρυθμόν σου με-
τάφρασιν; καὶ πῶς δύναται αὐτοὶ νὰ βαθύνουν εἰς τὴν
περιγραφὴν τῆς διαφθορᾶς τῶν βασιλέων, ἐκαίνων τοῦ Ἰσρα-
ὴλ καὶ τῶν ψευδοδιδασκάλων καὶ ψευδοπροφητῶν, ὥστε

νά σκανδαλίζεται ἡ ψυχὴ αὐτῶν; Προσήλωσον ἀπαξ διανοητικῶς τὴν διάνοιάν σου, καὶ θέλεις παρατηρήσει, ὅτι τὸ ἐμβριθὲς τοῦτο σόφισμά σου αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐξευτελίζεται. Ἄλλ' αἱ ψυχαὶ τῶν εἰς τὰς πόλεις διατριβόντων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀγράμματοι μὲν, πεπολιτευμένοι δὲ, ἔχοντες καὶ ἰδέας διαφόρων πραγμάτων καὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων κτλ. Καὶ εἶναι τάχα δύσκολον εἰς αὐτὰς νὰ ἐννοήσουν ἑπ' αὐτῶν τὸ ἱστορικὸν τῆς μεταφράσεως τῶν Ὁ. τόσον μόνον ὥστε νὰ σκανδαλισθῶσι. Ἔσω ἄλλ' ἐπεριώρισας, πολυμαθέσατε, ἔβλον τὸ Ἑλληνικὸν θνος; εἰς μόνον τὴν κοινὸν ὄχλον; ἐν ἐνὶ λόγῳ ἕκαμες ἔβλον τὸ ἔθνος; ἀμυθὲς καὶ ἀγευστον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἱστορικοῦ τῆς θείας Γραφῆς; Δὲν ὑπῆρχε σὺ τοῦλάχιστον πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διδάσκαλος τῆς κλεινῆς Πατρίδος σου μὲ τόσους ἄλλους ἐντελῶς πεπαιδευμένους διδασκάλους; δὲν εἶχατε εἰς τὸ Γυμνάσιόν σας δικασίους καὶ ἐπέκεινα μαθητὰς, οἱ ὅποιοι ἅπαντες εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐγκρατεῖς τῆς Ἑλληνικῆς γλώτσης καὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν; ἢ μήπως εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν πατρίδα σου δὲν ὑπῆρχον καὶ τόσα ἄλλα Ἑλληνικὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐγυμνάζοντο τοσοῦτοι νέοι συμπολιτῆς σου τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον; Ἄραγε τότε ἀμφοῦσιν ἢ περίφημος Σμύρνη διδασκάλων καὶ σχολείων; ἄραγε αὐτὰ δὲν εἶχον μαθητὰς καὶ μαθητὰς εἰδήμονας καὶ ἐγκρατεῖς τῆς διδασκομένης Ἑλληνικῆς γλώτσης; Ἔς τὴν Κωνσταντινούπολιν δὲν ὑπῆρχον σχολεῖα καὶ γενικῶς καὶ μερικῶς; δὲν ὑπῆρχον τοσοῦτοι μαθηταὶ διδασκόμενοι, καὶ εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ κατ' οἶκον ἰδιαιτέρως τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν; Ποῦ τὰ σχολεῖα τῆς Πάτμου, τῶν Κυθωνίων, τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Δημητσάνης, τῶν Ἰωαννίνων, τοῦ Ἄργους καὶ τόσων ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος; Τὴν σήμερον δὲν εἶναι τόσα γυμνάσια καὶ σχολεῖα καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ κράτους;

Ἰδοὺ ἐκ πάντων τούτων καὶ τῶν τοιούτων δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν μὴ ὀρθὸν συμπερασμὸν, ὅτι τὸ πέμπτον μέρος τοῦλάχιστον τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων, τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας ταύτης εὐρίσκονται σήμερον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πεπαιδευμένοι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουσι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ἐννοοῦσιν ἐκ τῆς μεταφράσεως τῶν Ὁ. τὸ ἱστορικὸν τῆς θείας Γραφῆς τοῦλάχιστον, ἐπομένως καὶ ταῦτα, περὶ τῶν ὁποίων λέγεις, «Διὰ νὰ μὴ σκανδαλίζονται αἱ ψυχαὶ των.» ἐξ αὐτῶν δὲ ὅσοι θέλουσιν ἐλευθέρως διηγοῦνται ταῦτα καὶ εἰς τοὺς πλησίον καὶ εἰς τοὺς τυχόντας προσέτι δὲ καὶ πολλοὶ διδάσκαλοι καὶ ἱεροκήρυκας, καὶ ἐπ' ἀμβωνος καὶ εἰς τὰ διάφορα αὐτῶν συγγράμματα ἀναφέρουσι πᾶσιν τὰ τοιαῦτα ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸν Χριστιάνουμον λαόν· ἐκ πάντων τούτων δὲν εἶναι κανεὶς φόβος μήπως σκανδαλίζονται αἱ ψυχαὶ τῶν ὀρθοδόξων, καὶ ἔλος ὁ φόβος θεῖαι προκρύψει, ἀπὸ τὴν ἀλλόκοτον καὶ παράμορφον μεταφρασίν σου; Εὐγε εἰς τὸ συμπέρασμα!

Περὶ δὲ τῶν ἐν Ἀσίᾳ ἀδελφῶν Χριστιανῶν. οἷτινες ἔχουσιν τῶ ὄντι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ὁμιλοῦν τὴν Τουρκικὴν, τοῦτο μόνον πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ σημειώσωμεν κοινὰ εἰς τὰς σκέψεις, τὰς ὑποίας συνέταξεν ὁ εὐσεβέστατος συνδρομητὴς μας, (ἴδε Εὐαγ. Σάλπιξ. Ἀρ. 7. Σελ. 217 Β' Παριόδου).

Πρὸ χρόνων πολλῶν, ὁ αἰσιδῖμος Σεραφὶμ Πησιδίας, μετέφρασε ἔκαστὸν τὸ ψαλτήριον καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς θείας Γραφῆς εἰς τὴν Τουρκικὴν διάλεκτον ἐκ τῆς μεταφράσεως τῶν Ὁ. καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία. Τώρα μεταφράζει καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐμμέσως κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κ. Βούργες εἰς τὴν ἰδίαν Τουρκικὴν διάλεκτον σὺν τοῖς

ἄλλοις καὶ ὅλα ταῦτα τὰ μέρη τῆς θείας Γραφῆς ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ εἴτε Ἀγγλικῶν κεμένον. Ἄς ἐνκοήσῃ λοιπὸν ἕκαστος ὀρθόφρων, εἰς πόσῃ σύγχυσιν διαλογισμῶν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς θείας Γραφῆς θέλει καταβυθίσει ἐκείνους τοὺς ἀδῶσους, ἀπλείκους καὶ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ Χριστιανούς ὀκαυγόμενος ὅτι κάμνει γνωστὰ εἰς ὅλας τὰς γενεὰς τῶν ἡμετέρων διὰ τῆς μεταφράσεώς του τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἐπομένως δὲ πόσον μέγα κακὸν θέλει προξενήσῃ εἰς αὐτούς, οἵτινες διεσάθησαν ὀρθόδοξοι μεταξὺ κοινῶν ἀσεβῶν καὶ διαφόρων αἰρετικῶν, χωρὶς τῆς βοήθειας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἐκτός ἐάν πληρορηθῶσι, τὸ ὅποιον εἶναι καὶ πολλὰ πιθανόν, ὅτι αὐτὴ ἡ μετάφρασις εἶναι βλάσφημος ἐν μέρει, καὶ ἐκείνος, ὃς τις τὴν ἕκαμε, δὲν ἀποβλέπει εἰς ἄλλο, πρὸς τὸ νὰ λαμβάνῃ χρήματα, καθότι τότε εἶναι ἐπιναγκασ βέβαια ὅτι ἐκείνοι, ὡς Χριστιανοὶ πιστοὶ θέλουσι κατακαύσει ὅλα τὰ ἀντίτυπα αὐτῆς διὰ μιᾶς.

Ἄς ἐξετάσωμεν δὲ καὶ τὰ τῆς 7. καὶ 8. σελίδας του καθότι μεταξὺ τῶν πιθανολόγων καὶ τροπαλογουμένων σοφισμάτων του, ἐμφολεύουσι σαρπητοὶ θανατηφόροι. Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν βαδίξῃ περὶ ταῦτα καρκινικῶς, ὅσον καὶ ἂν μηχανᾶται νὰ τοὺς ὑποκρύψῃ, τόσον τοὺς ἐμφανίζει ἀνακεκαλυμμένους εἰς πᾶν προσεκτικὸν ὄμμα.

Θέλων νὰ παραστήσῃ ὡς παραβάτας ὄλους τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Καθολικῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῶν ἰσχυάτων, διότι διδάσκουσι κοντὰ εἰς τὰς θείας Γραφὰς καὶ ὅσα ἐξάγονται ἀπὸ αὐτὰς, καὶ ἔπονται ἀπὸ τὴν ἁγίαν Ἀρχαιότητα, καὶ ἄλλην τὴν εὐταξίαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ὡς κάτωθεν προσέτι δὲ, διότι δὲν ἐδέχθησαν ἀπ' ἀρχῆς, αὐτὰ δέχονται ἄλλην μετάφρασιν τῆς θείας γραφῆς, ἐκτός τῶν ἑβδομήκοντα

ἰδού πῶς διαφράσσεται. Ἄς ἀρχίξῃ τάχα ἀπὸ τοὺς μὴ πεπαιδευμένους Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, ἔπειτα ἀναβαίνει καὶ εἰς τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ βαδίξων καρκινικῶς καταπτὰ εἰς ἕνα μόνον ἱερέα ἢ καὶ Ἀρχιερέα.

Διὰ νὰ ὑποκρύψῃ ὁ φίλος, ὡς φαίνεται, τὸ φρόνημά του, τὸ ὅποιον ἀναφέρεται εἰς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, ἀρχίξῃ μερικῶς καὶ τρόπον τινὰ ἐνικῶς «ἀπὸ τὸ στόμα τούτου ἡ ἐκείνου τοῦ Ἀρχιερέως» καὶ μὲ τὸ σχῆμα τὸ λεγόμενον δυνατόν. «Ἐμπόρεν νὰ τὸν ἀπατήσῃ μὲ ἑρμηνείας ψευδεῖς.» Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῶν συγγραφέων τῶσων ἐρμηνειῶν, προσποιεῖται τὴν ἀγνοίαν, ὥς ὅτου νὰ καταπτήσῃ εἰς τὰ γενικῶν καθὼς τὸ «Κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμιάων» τὴν ὅποιαν πρότασιν προτείνουσι γενικῶς, παρεξηγούντες τὴν ἀληθῆ ἑβραϊκὴν αὐτῆς καὶ ὅλοι οἱ ὄπαδοὶ Λουδοῦρου καὶ Καλβίνου ἐναντίον τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐδῶ τὸν ρωτῶμεν νὰ μᾶς ἀποκριθῇ, ὡς ἑνατολικὸς ὀρθόδοξος, ποίαν ἑρμηνείαν ἀπ' ὅσας ἔχομεν εἴτε τῶν παλαιῶν εἴτε τῶν νεωτέρων Ἀρχιερέων δύναται νὰ ἀποδείξῃ ψευδῆ, κατὰ τὸ φρόνημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας; Ποῖα εὐσεβῆ ἔθιμα δύναται νὰ ἀποδείξῃ ἐπινοίας καὶ καταχρήσεις τῶν πνευματικῶν μετ' Ἠλιμίων; Πρὸς τοὺς ὅποιους προσκρμόζει ἀσεβῆς καὶ ὑπὲρ αὐτοὺς τοὺς αἰρεσιάρχας τὸ ρητὸν τοῦ ἱεροῦ λόγου, τὸ ὅποιον αὐτοὺς ὁ Προφήτης εἶπε τόσον διὰ τοὺς ἕκαστους ψευδοπροφήτας, καθὼς καὶ διὰ πάντας τοὺς αἰρετικούς νόθους πρόσθυτέρους, ἐκ τῶν ὁπίων εἶναι καὶ οἱ φίλοι του, εἴτινες ἀπέστᾶλησαν ἐνταῦθα ἀλλαχθῆναι, καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ μέσον τῆς ἐκλεκτῆς νύμφης τοῦ ἁγίου καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἄλλ' αὐτὸς κηρύττει αἰρετικῶς τοὺς ὀρθοδόξους ἡμῶν Ἀρχιερεῖς, καὶ οὐχὶ αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους δὲν ἀπιστοῦσιν ὁ Θεὸς δι

τῆς Ἐκκλησίας του, ἀλλὰ τὰ κοσμικὰ αὐτῶν συμφέροντα.

« Ψευδῆ οἱ προφήται προφητεύουσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, »
 « οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς, καὶ οὐκ ἀντειλάμην αὐτοῖς, καὶ
 » οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι ὄρασις, ψευδεῖς, καὶ μα-
 » τείας, καὶ οἰωνίσματα, καὶ προαιρέσεις καρδίας αὐτῶν
 προφητεύουσιν ὑμῖν »

Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν. Ποῖα λοιπὸν εὐσεβῆ
 ἔθιμα, λέγεις ἐπινοίας καὶ καταχρήσεις, κύριε; Τὰ ὅποια λέγει
 ὁ Κύριος ἡμῶν, (ἀποκρίνεται) « Δεσμεύουσι φορτία βάρη καὶ
 » δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὄμους τῶν ἀν-
 » θρώπων· τῇ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινήσαι αὐτά »

Ποῖα εἶναι αὐτὰ σοφολογιώτατε; Τὰ ὅποια (ἀποκρίνεται)
 λέγει ρητῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. « Ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς
 » ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι
 » πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευ-
 » δολόγων, κακαυτηριασμένων τῆν ἰδίαν συνείδησιν, κωλύον-
 » των γαμῶν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς
 » μετάληψιν μετ' εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι
 » τὴν ἀλήθειαν. (Πρὸς Τιμόθ. β'. κεφ. δ'. 1, 2, 9). » Λοιπὸν
 τοῦτο τὸ Θεῖον ρητὸν, τὸ προσαρμόζεις ἢ σοφολογιότης
 σου εἰς τινὰς τῶν Ἀρχιερέων μας ἢ καὶ εἰς ἕνα μόνον, ἐὰν
 δὲν θέλῃς εἰς ἑλοὺς; Καὶ πῶς; Ποῖος ἀπὸ τοὺς Ἀρχιερεῖς
 ἡμῶν εἶναι ὑπανδρευμένος, καὶ κωλύει τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ
 νὰ ὑπανδρευῶνται; Ποῖος δὲν ἀπέχεται βρωμάτων, καὶ
 κωλύει τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ νὰ ἀπέχονται, ὥστε νὰ προσ-
 θέτῃ, κατὰ τὸν λόγον σου, βάρη ἐπὶ τοὺς ὄμους τῶν ἀν-
 θρώπων, « Τῇ δὲ δακτύλῳ αὐτοῦ νὰ μὴ θέλῃ κινήσαι αὐτά; »
 Εἰπέρις σαφέστερον ποῖα εὐσεβῆ ἔθιμα εἶναι, κατὰ σέ,
 ἐπινοίας τῶν πνευματικῶν Ποιμένων τῆς ὀρθοδόξου ἀνατο-
 λικῆς Ἐκκλησίας; Μήπως εἶναι αἱ οὐαὶ παραδόσεις; οἱ

κανόνες τῶν θείων Ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων
 Οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων καὶ οἱ ὄροι αὐτῶν;
 τὰ ἐκτὸς μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας; ἡ Λειτουργία τῆς
 Θεοτοκίου; ἡ πρεσβεία τῶν ἁγίων; ἡ προσκύνησις τοῦ τι-
 μίου Σταυροῦ καὶ πάντων τῶν ἁγίων Εἰκόνων; αἱ ἐρμηνεῖαι
 τῶν θείων Γραφῶν; ἡ τάξις τῆς Ἐκκλησίας μας; ἡ νηστία
 καὶ ἡ ἐν Παρθενίᾳ ὁσία ζωῆ; καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα δὲν πρεσ-
 βεύουσιν οἱ φίλοι σου; Ἐννοήσαμεν τὸ ἀόριστον σου. !!! Διὰ τοῦ-
 το προσαρμόζεις καὶ τοῦτο τὸ Θεῖον ρητὸν, ὡς καὶ οἱ φίλοι σου,
 εἰς τὴν ἐν Παρθενίᾳ ὁσίαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν ἁγίαν νηστίαν. Πλὴν
 ἅς τὸ ἐξετάσωμεν φιλολογικῶς, διὰ νὰ ἴδωμεν πόσον ὀμιλεῖ
 ἐναντίον καὶ αὐτῆς τῆς συνειδήσεώς του ὁ καυχόμενος, ὅτι
 λαλεῖ ἀλήθειαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Τόχα περὶ τούτων
 γράφει ταῦτα ὁ μέγας Ἀπόστολος, διδάσκαλε τῆς Θεολο-
 γίας! ἢ περὶ τῆς αἵρέσεως τῶν Ἐγκρατιῶν, τῶν Μανιχαίων
 καὶ τῶν Μαρκιανιστῶν (*), ἡ ὅποια κωλύει συστηματικῶς

(*) « Ἐστὶν οἱ τῆς πίστεως ἐχθροὶ ἐπ' ἀσφαλοῦς τῆς
 » ἀγκύρας ἐραϊδόντες, οὕτως αἱ ταύτης ἐκπετόντες οὐδαμοῦ
 » στήναι δυνησονται, ἀλλὰ πολλοὺς ἄνω καὶ κάτω πλανηθέν-
 » τας πλάνους, τὸ τελευταῖον εἰς αὐτὰ τῆς ἀπωλείας φέρον-
 » ται τὰ βάρηθρα καὶ τοῦτο ἤδη μὲν ἐδήλωσεν εἰπὼν, ὅτι
 » ἤδη ἐναυάγησάν τινες περὶ τὴν πίστιν· καὶ νῦν δὲ φησι·
 » τὸ δὲ πνεῦμα ρητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστή-
 » σονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις·
 » περὶ Μανιχαίων, καὶ Ἐγκρατιτῶν, καὶ Μαρκιανιστῶν καὶ
 » πάντων αὐτῶν τοῦ ἐργαστήριου, τὰ τοιαῦτά φησιν, ὅτι ἐν
 » ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως. Ὅρα
 » ὅτι πάντων αἰτίων τῶν μετὰ ταῦτα κακῶν, τὸ τῆς πίστεως
 » ἀποστῆναι· τί δὲ ἐστὶ, ρητῶς, φανερώς, σαφῶς, ὁμολογου-

τοὺς ἀνθρώπους τοῦ κόμματος τῆς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιανδρῶνται καὶ νὰ τρώγουν κρέας καὶ ἄλλα τοιαῦτα; Τὶ κοινὸν κυνὶ καὶ βελανίω; Τὶ κοινὸν μεταξὺ μιᾶς αἵρέσεως, ἥτις δογματικῶς κωλύει τὸν γάμον καὶ τὰ βρώματα, φρονῶσα αὐτὰ ὡς μικρὰ καὶ ἀκάθαρτα· καὶ τῆς μιᾶς ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἥτις καὶ τὸν γάμον τιμᾷ ὡς τίμιον, μυστήριον μέγα αὐτὸν δογματίζουσα κατὰ τὸν Ἀποστολικὸν λόγον; «Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος. (Παῦλ. Ἐπιστ. πρὸς Ἑβρ.)

« Καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ( ) (ἐστὶ » Παῦλ. Ἐπιστ. πρὸς Ἐφεσ.)

• μένος, ὡς μὴ ἀμφιπέλλειν; μὴ θαυμάσης, φησὶν, εἰ γὰρ
 » ἀπὸ τῆς πίστεως τινες ἀποστάντες ἐπὶ Ἰουδαίῳ ἔσται
 » καιρὸς ὅτε χαλεπώτερον αὐτοὶ οἱ τῆς πίστεως μετσαχηκό-
 » τες τοῦτο ἐργάζονται, οὐ μέχρι βρωμάτων, ἀλλὰ καὶ μέ-
 » γρι γάμων, καὶ πάντων τῶν τοιούτων τὴν ἐλεύθερον συμ-
 » βουλήν εισάγοντες· οὐ περὶ Ἰουδαίων λέγει ταῦτα· πῶς γὰρ
 » τὸ, ἐν ἡστέροις καιροῖς, καὶ τὸ, ἀπιστήσονται τινες τῆς
 » πίστεως, ἔχει χώραν; ἀλλὰ περὶ Μανιχαίων, καὶ τῶν ἀρ-
 » χηγῶν τούτων. Πνεύματα δὲ πλάνης ἐκκέλεσεν αὐτοῖς,
 » εἰκότως ὑπὸ γὰρ ἐκείνων ἐναργαζόμενοι, ταῦτα ἐφθέγγαν-
 » το· τί ἐστὶν ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων; Αὐτὰ ἢ ψεύδονται
 » οὐ κατὰ ἄγνοιαν, οὐδὲ οὐκ εἰδότες, ἀλλ' ὑποκριθήμενοι
 » ψεύδονται· εἰδότες μὲν τὸ ἀληθές, τὸ δὲ συνειδὸς κε-
 » κλητηρισμένοι, τοῦτέστι πονηροῦ ὄντος βίου· τί δή-
 » ποτε δὲ μόνους τούτους τοὺς αἰρετικούς; λέγει; Προσέειπεν ὁ
 » Χριστὸς καὶ ἑτέροις λόγων, [ἀνάγκη ἐστὶν εἰθεῖν τὰ
 » σκάνδαλα· ἄλλως τε διὰ τῆς τοῦ αἵτου σκορίας καὶ τῶν
 » ἱζανίων τῆς βλάστης τούτους αὐτοὺς προσηύρουσιν. »
 (Χρυσός. ὁμιλ. ιβ'. εἰς τὴν πρὸς Τιμόθ. ἐπιστ.)

( ) Ὅντως γὰρ ὅντως μυστήριον ἐστὶ, καὶ μέγα μυστή-

Καὶ τὴν ἐν παρθενίᾳ δόξαν ζῶν τινῶν σέβεται κατὰ τὰ φρονήματα τῶν ἰδίων Ἀποστόλων. « Περὶ δὲ ὧν ἐγρά-
 » ψάτεμοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἀπειθεῖν· διὰ δὲ
 » τὰς προνομίας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχειτω... ἄλλω
 » γὰρ πάντα ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑαυτὸν· ἀλλ' ἕκαστος
 » ἰδίον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, δε μὲν οὕτως, δε δὲ ἄλλως.
 » Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις καλὸν αὐτοῖς εἶναι
 » εἶναι μείνωσιν ὡς ἐγώ. Εἰ δὲ οὐκ ἐγγράττοι γαμήσα-
 » τωσαν· κρείσσον γὰρ ἐστὶ γαμῆσαι ἢ πυροδοθῆναι... ἄλλω
 » δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι· ὁ ἀγάμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυ-
 » ρίου, πῶς ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ
 » τοῦ κόσμου πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. Μεριμνᾷται ἡ γυνὴ καὶ
 » ἡ παρθένος· ἡ ἀγάμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀ-
 » γία καὶ σώματα καὶ πνεύματα· ἡ δὲ γαμήσασα τὰ τοῦ κῆ-
 » σμου πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρὶ· τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν

ριον, ὅτι τὸν φύντα, γεννησάμενον, τὸν ἀναθρεψάμενον, τὴν ὀδυνήσασαν, τὴν ταλαιπωρηθεῖσαν ἀφείς, τοὺς τοσαῦτα εὐεργετήσαντας, τοὺς ἐν συνθειᾷ γινομένους, τῇ μηδὲ ὀφθήσῃ, μηδὲ κρινόντι ἐχούσῃ πρὸς αὐτὸν προσκολλᾷται, καὶ πάντων αὐτὴν προτιμᾷ· μυστήριον ὅντως ἐστὶ. καὶ οἱ γονεῖς, τούτων γινομένων οὐκ ἄχθονται, ἀλλὰ μὴ γινομένων μᾶλλον· καὶ χρημάτων ἀναλισκομένων, καὶ δαπάνης γινομένης, ἠδονταί· ὅντως μέγα μυστήριον, ἀπόρρητόν τινα σοφίαν ἔχον· τοῦτο ἀνωθεν προφητεῶν ἰσηλοῦ Μωϋσῆος· ταῦτα καὶ γὰρ Παῦλος βραβύ λέγων, εἰς Χριστὸν, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· πλὴν οὐ δι' αὐτὸν εἴρηται μόνον οὕτως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γυναῖκα· ἵνα ὡς τὴν ἰδίαν σάρκα αὐτὴν περιβάλῃ, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα (Χρυσός. ὁμιλ. κ'. εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσ. ἐπιστ.)

» συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλλω, ἀλλὰ πρὸς·
 » τὸ εὐσχημον καὶ εὐπρόσδερον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάττως.
 » Ἐὶ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει...
 » ὃ θέλει ποιεῖτω, οὐχ ἀμαρτάνει, γαμήτωσαν. Ὅς δὲ ἔστηκεν
 » ἑθραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ μὴ ἔχων ἀνάγκη, ἐξουσίαν δὲ
 » ἔχει ἐπὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκριτεν ἐν
 » τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον· καλῶς
 » ποιεῖ. Ὡστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ
 » ἐκγαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ. » (Παυλ. Κορινθ. Ἐπιστ. Α. Κεφ. Ζ'.)

... Ακούεις σοφολογιώτατε! ἀκούεις διδάσκαλε τῆς Θεολογίας! «ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων» δὲν ἔχει κατὰ τὸ δόλιον τῆς παρεξηγήσεώς σου σόφισμα κεκαυτηριασμένην τὴν συνείδησιν, ἀλλὰ κρεῖσσον ποιεῖ. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰπόντα· «Ὁ δυνάμενος χωρεῖν· χωρεῖτω.»

Σέβεται παρομοίως ἡ ἁγία Ἐκκλησία ἡμῶν καὶ τὴν νηστείαν δι' ἐγκράτειαν μόνον, κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἰδίων Ἀποστόλων καὶ τὴν πρακτικὴν καὶ ἠθικὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις καὶ τσασκράκοντα ἡμέρας ἐνήστευσε, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς θαλάσσης του διδασκαλίαν τὴν νηστείαν ἐπαίνεσε, καὶ δύναμιν ἐν αὐτῇ παρέστησε. «Τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ» καὶ μισθὸν οὐράνιον ἀντ' αὐτῆς ἐπαγγέλεται. «καὶ τὸ δὲ νηστεύων, ἀλειψαί» σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νηψαί, ὅπως μὴ» φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρὶ σου τῷ» ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.»

Ὅθεν ἡ ἁγία Ἐκκλησία ἡμῶν, Ἀποστολικῆς ἐπομένῃ βίβασιν, ἀσπάζεται μὲν τὴν ἐν παρθενίᾳ ὅσῃαν ζωὴν καὶ τὴν νηστείαν δι' ἐγκράτειαν μόνον, καὶ κρεῖττονα ἁγιασμόν ὡς

ἔνωθεν ἀφορίζει δὲ καὶ ἀναθεματίζει τοὺς βδελυσομένους τὸν σίμιον γάμον, καὶ πάντα τὰ βρώματα ἃ ὁ Θεὸς ἐκτίσεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς ἐπεγνωκῶσι τὴν ἀλήθειαν; Ἀλλ' ἡ σοφολογιότης σου διαστρέφων τὸ νόημα τοῦ θεοῦ τούτου ῥητοῦ, κατὰ μίμησιν τῶν ἑτεροφρονούντων, θέλεις νὰ τὸ προσάψῃς εἰς τοὺς ἁρχιερεῖς τῶν ὀρθοδόξων. Ἔστω. Λοιπὸν κατὰ τὸν λόγον σου, κεκαυτηριασμένην εἶχε τὴν συνείδησιν πρῶτος πάντων αὐτὸς ὁ μέγας Βαπτιστής, ὅστις ἔζησεν ἐν παρθενίᾳ ὅσῃαν καὶ ἀσκητικὴν ζωὴν μετὰ τὴν πλέον μεγίστην ἐγκράτειαν καὶ σκληραγωγίαν, ἐσθίων μόνον ἀκρίδας, τουτέστιν ἀγριόχορτα (ἐκατοντ. Εὐγ.) καὶ μέλι ἄγριον, καὶ διατρίψας τριάκοντα σχεδὸν ἔτη ἐν ἐρημίαις, ὡς ἀναδαίξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ, Κεκαυτηριασμένην, κατὰ σέ, καὶ ὁ ἴδιος Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ μέγας ἐπαινήτης τῆς παρθενίας, καὶ μέγας παρακινήτης τῆς αὐτοπροαιρέτου ἀγνῆς ἀγαμίας, τῆς ἀνευ πυφώσεως φυλαττομένης παρὰ τῶν δυναμένων (ὡς ἔνωθεν). Ἀλλ' αὐτοὶ, δύναται νὰ ἀντεῖπῃ, δὲν ἐδίδαξαν σύστημα μοναχικῆς ζωῆς· λανθάνεσαι! τὸ πρακτικὸν μέρος ἰσοίας δὴποτε ἀρετῆς εἶναι τοῦ διδακτικοῦ ἰσχυρότερον. Ἀλλ' ἂς ἔλωμεν καὶ εἰς τοὺς διδάξαντας τὸ σύστημα τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Κεκαυτηριασμένην λοιπὸν εἶχε τὴν συνείδησιν, κατὰ τὸν λόγον σου, ὁ μέγας Βασίλειος, ὅστις συνέταξε τὸ σύστημα τῶν ἀσκητικῶν ἐν βιβλίῳ ἀλάκλαρον μετὰ μεγάλης διακρίσεως καὶ πνευματικῆς σοφίας. Κεκαυτηριασμένην εἶχον τὴν συνείδησιν, κατὰ σέ, ὁ Θεολόγος Γρηγόριος καὶ ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος, οἵτινες καὶ ἐν ἀσκηταῖς διέπρεψαν καὶ πολλοὺς λόγους περὶ συστήματος τῆς μοναχικῆς ζωῆς συνέταξαν, καὶ περὶ νηστείας ὄχι ἀλιγωτέρους καλῶς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος. Κεκαυτηριασμένην εἶχε τὴν συνείδησιν, κατὰ τὰ πολυπλοχὰ σου σοφίσματα ὁ

μεγάλο Αθανάσιος ὁ ἑγκωμιαστής Ἀντωνίου τοῦ Θεοδορίου καὶ ἑξάρχου τῶν ἀσκητῶν, καὶ πατὴρ τοῦ συστήματος τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Κεκαυτηριασμένην ἔχον τὴν συνειδήσιν, κατὰ τὴν Ἀντώνιον, Εὐθύμιον, Θεοδοσίον, Σάββαν, Παμβῶν, Παχάρμιον καὶ τοσαῦτα μυριάσματα πλήθη ἁγίων ἀσκητῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ζησάντων ζωὴν ἀγγελικὴν καὶ ἀρετῶν ὑπεράνθρωπον. Ἀλλ' ἐπιπέσει με διηγουμένον ὁ χρέος τὸ μυριοστημόριον τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους βούλεται νὰ ἀποδείξῃ ὁ κ. Βάμβας μὲ κεκαυτηριασμένην συνειδήσιν. Τὸ περιεργότερον, κεκαυτηριασμένην ἔχεις τὴν συνειδήσιν, κατὰ τὸν λόγον σου, καὶ σὺ σοφολογιώτατε, διότι καὶ ἔζησας μέχρι τῆς σήμερον, καὶ ζῆς ἀγκυρὸς μοναχικῆν ζωὴν, καὶ ἀπέχου βρωμάτων, ἤτοι νηστεύεις τὰς τεσσαρακοστίας. Ἰδὲ περὶ τούτου τὸ διακληθῆν ῥητὸν τοῦ θαίου Κρησοστόμου. « Τὴ ἴστιν ἐν ὑποκρίσει ψευδῶν, αὐτὰ, ἀμύδονται οὐ κατὰ ἀγνοίαν, οὐδὲ οὐκ εἰδότες, ἀλλ' ὑποκρινόμενοι ψεύδονται, εἰδότες μὲν τὸ ἀληθές, τὸ δὲ συνειδὸς κεκαυτηριασμένοι, τοιούτῃ πονηροῦ βίου ὄντες. »

Ἰδοὺ διδάσκαλε εἰς πύσα ἔτοπα πίπτουσι ὅσοι πρὸς χάριν τῶν ἑτεροδόξων φίλων των καὶ... καὶ ὀμιλοῦν καὶ φέρονται ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς των. Ἀλλὰ δύναται οἱ τοιοῦτοι νὰ ἀπυλαγῶσι τῆς τοιαύτης ἀσυνειδησίας μὲ τῆς μετάνοιαν καὶ παλινωδίαν ἄλλως ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἐξετελέσαμεν καθήκον ἑρῶν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγωνιζόμενοι. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν τοιούτων ἔστωσαν ἰκανὰ κατὰ τὸ παρόν.

Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τούτων τῶν σοφισμάτων μεταβαίνει εἰς ἄλλα σοφίσματα, διὰ τῶν ὑποίων ἐπιχειρῆσαι νὰ ἀποδείξῃ ὅτι, ὅσοι ἀποδοκιμάζουσι τὴν ἀλλόκοτον μετάφρασίν σου, ὡς μεταφρασμένην νισσοῦν ἐκ τοῦ σημερινοῦ Ἑβραϊ-

κοῦ κειμένου, δὲν δέχονται ἀλλὰ τὸ γνήσιον Ἑβραϊκὸν κείμενον, δὲν δέχονται τὴν γλῶσσαν τῶν προφητῶν καὶ ἐξῆς τὰ τῆς ἀνοίας ῥητά. Ἀλλὰ δὲν δέχεται γράφει ἡ μεγάλη Ἐκκλησία πρὸς τὴν Βιβλικὴν ἐταιρείαν τὸ ἀρχαῖον Ἑβραϊκὸν κείμενον φιλαληθέσταται ἢ σέβεται αὐτό; Καθὼς ἀποδέχεται καὶ σέβεται καὶ τὴν μετάφρασιν οὗν Ὁ. ὡς γεγονῆναι ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον Ἑβραϊκὸν κείμενον, τὸ κατὰ πάντα λόγον ἀνόθευτον. Ἄλλην δὲ μετάφρασιν νεωστὶ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ δὲν δέχεται. Ἰδοὺ οἱ λόγοι αὐτῆς ἐπὶ λείψους. « Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐξ ἀρχῆς ἐσαβάσθη τὸ Ἑβραϊκὸν πρωτότυπον, καὶ ὡς ἀπὸ τοῦτο ἀμέσως γενομένη τὴν μετάφρασιν τῶν ἑβδομηκοντα ἀποδέχεται καὶ σέβεται, καὶ οὐδέποτε θέλει δεχθῆ οὔτε αὐτὴ οὔτε τὰ τέκνα αὐτῆς ἄλλην μετάφρασιν, ἐν ᾧ ὄνομάζονται καὶ εἰσὶν Ἀνατολικὸι καὶ Χριστιανοὶ (Εὐαγ. Σάββ. Περίοδ. ἀ. ἀρ. 13). Λοιπὸν τὸ, σέβεται, » τὸ ἐκφράζει, « δὲν δέχεται, » καὶ μὲ τοῦτο νομίζει ὅτι λαλεῖ ἀλήθειαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. Ἄς εἶον καὶ τοῦτο. Ὅσοι σέβονται μὲν τὴν ἀρχαῖαν μετάφρασιν, τὴν ἐκ τοῦ ἀρχαίου κειμένου τοῦ Ἑβραϊκοῦ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀποδοκιμάζουσι δὲ τὴν ἰδικὴν τοῦ μετάφρασιν, εἰς τὴν διεφθαρμένην ἑλληνικὴν, δὲν δέχονται τὴν γλῶσσαν τῶν Προφητῶν. Ὅσοι δὲ ἀποδοκιμάζουσιν αὐτὴν τὴν ἀρχαῖαν μετάφρασιν, καὶ σέβονται μόνον τῆς σοφολογιότητός του, αὐτοὶ μόνον δέχονται καὶ σέβονται τὴν γλῶσσαν τῶν Προφητῶν ὡς νὰ μᾶς παριστάνη αὐτὸς μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν Προφητῶν, τὴν κενὴν καὶ κενόδοξον μετάφρασίν του, τὴν ὁποῖαν διὰ νὰ ἀποδείξωμεν καὶ βλάσφημον ἐν μέρει, ὡς προσέβωμεν καὶ ἡμεῖς τινὰς παρατηρήσεις κοντὰ εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ διακληθῆτος συνδρομητοῦ μας.

Ὁ Ἰακώβ ἐμπνευσμένος ὑπὸ τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐπροσκάλεσε τοὺς δώδεκα υἱοὺς του, ἵνα εἶπῃ πρὸς αὐτοὺς τὰ μέλλοντα, τῶν ὁποίων τὰ σημαντικότερα ἐπληρώθησαν εἰς τὴν καιρὸν τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ προφητεῖαι. Κυρίως εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰουδα ἀναφέρει τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν γενικὴν μαρτυρίαν πάντων, οὐ μόνον τῶν Χριστιανῶν ὑπομνηματιστῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἄχρι τῆς σήμερον Ἑβραίων, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι αὐτοὶ τὸ ἀναφέρουν εἰς τὸν Μεσίαν τους, τὸν ὁποῖον ἀκόμη ἀσεβῶς προσδοκῶσι. Εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰσαάκ ἀναφέρει τοὺς θεοὺς Ἀποστόλους κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν θεῶν ὑπομνηματιστῶν «Ἰσαάκ τὸ καλὸν ἐπεθύμησε» λαμβάνεται καὶ τοῦτο τύπος τῶν Ἀποστόλων. «Ὅτι καταλιπόντες τὴν ἐκ νόμου πολιτείαν ἠκολούθησαν τῷ Χριστῷ» (σαρὰ τῶν Πατέρων.) «Μισθὸς δὲ πάλιν ὁ Ἰσαάκ ἐρμηνεύεται: εἶη δ' ἂν... «τύπος... καὶ εἰκὼν οὐκ ἀσυμφανῆς τῶν... ἀπονεμηθέντων Χριστῷ» (αὐτόθι Κύριλλος) «Ἰπέθηκεν (ὁ Ἰσαάκ) τὸν ὄμρον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν καὶ ἐγεννήθη ἀνὴρ γεωργός, ὅπερ ἐποίησαν οἱ Ἀπόστολοι... ἐγεννήθησαν γεωργοὶ τοῦ Κυρίου» (αὐτόθι Ἰππόλυτος.)

«Καὶ τοῦτο δὲ αἱ Ἀπόστολοι ἐπεποιήκεισαν, γενόμενοι γεωργοὶ τοῦ παγκοσμίου ἀγροῦ» (αὐτόθι.) Λοιπὸν εἰς μὲν τὰ πρόσωπον τοῦ Ἰουδα εἶπεν ὁ Ἰακώβ κατὰ τοὺς Ὁ. «Ἰουδα σὲ αἰνέσουσιν οἱ ἀδελφοί σου· αἱ χεῖρες σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου· προσκυνήσουσί σε υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου. Σκύμνος Λεοντος Ἰουδα ἐκ βλαστῶν υἱῶν μου ἀνέβη· ἀναπειρῶν ἰκοιμηθῆς ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἐγαρεῖ αὐτόν;

«Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰουδα καὶ ἠγοῦμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται» καὶ αὐτὸς προσδοκῶν ἔθνων.»

«Δεσμῶν πρὸς ἀμπέλον τὸν πῶλον αὐτοῦ, καὶ τῇ ἔλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ.»

«Πλουεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ, καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. «Χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ οἴνου, καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα.»

Οἱ θεοὶ ὑπομνηματισταὶ ἐρμηνεύουσι σαφέστατα τὴν λαμπρὰν ταύτην προφητείαν, ἡμεῖς ὁμῶς θέλομεν ἀναφέρει ὅσον ἀνήκει μόνον εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ προκαιμένου λόγου· «ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται» ἐρμηνεύεται ἀπλούστατα· ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ ἐλπίζομενος παρὰ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ Χριστός, ὅστις εἶναι προσδοκῶν τῶν ἐθνῶν, διότι ἐμελλον νὰ πισύσῃ πρὸς αὐτόν, ἂν καὶ ἠγνώσῃ τὴν ἐλευσίαν του.

Οἶνος ἐρμηνεύεται τὸ πανάκρατον Αἷμα του καὶ αὐτὸ τὸ σωτήριον πάθος του· ἔθεν τὸ, χαροποιοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ οἴνου, τὴν μετὰ τὸ πάθος εὐφροσύνην δηλοῦν τοῦ ἀναστηθέντος σώματός του, ὡς ἀφθάτου καὶ φωτὸς ἀληθινοῦ· τὸ δὲ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα, τὸ φωτεινὸν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ δηλοῦν· διὰ τοῦτο λευκός (αὐτοὺς ὀνομάζει, γάλακτι δὲ πραικάζει, ὡς καὶ σάρκα καὶ ψυχὴν διατρέφοντος (Ἰππόλυτος.)

Ἐς ἴδιον τῶρα καὶ αὐτὴ ἡ κακὸς ἡλὸς μετάφρασις πόσον ἀμαθέστατα, μᾶλλον δὲ ἀσεβέστατα ἐκφράζει τοῦτο τὸ θεῖον ῥητόν· «ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται» τὸ λέγει· «ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ Σιλῶ· τί ὄλα εἶπῃ Σιλῶ, ἄς κοπιᾷ ἡ σοφολογίας του, ὅστις καυχᾶται ὅτι μὲ τὴν κακὸς ἡλὸς μετάφρασίν του κάμνει γνωστὰ εἰς τὸν λαὸν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, νὰ μᾶς τὸ ἐξηγήσῃ. Τὸ, ᾧ ἀπόκειται, τὸ καταλαμβάνου τὴν σήμερον μυριάδες ὀρθόδοξοι, ἄς εὖρη καὶ αὐτὸς ἵνα μόνον νὰ καταλαμβάνῃ τὸ Σιλῶ· ἴστω· «οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ χαροποιοὶ, ἀπὸ οἴνου, λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα» τὸ λέγει·

οὐκ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ θέλουσι εἶσθαι κόκκινον ἀπὸ τῶν οἴνων, καὶ τὰ ὀδόντια του λευκά ἀπὸ τοῦ γάλακτος. Τώρα πῶς τάχα ἐκλαμβάνει, καὶ μάλιστα πῶς εἶναι ἐπόμενον νὰ ἐκλάβῃ ὁ λαὸς αὐτὰ τὰ κακῶς τῆς βλάσφημου μεταφράσεως; Ἰδοὺ ἡ ἐπιτομή ἑνὸς Σιλῶ, θὰ πίνῃ οἶνον πολὺν, ὥστε νὰ κοκκυνίσουν τὰ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, θὰ φάγῃ καὶ γάλα ἀρκετὸν νὰ ἀσπρήσουν τὰ ὀδόντια του. Ἰδοὺ διδάσκαλε πόσον κάμνεις γνωστὰ εἰς τὸν λαὸν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ· τὰ ὅποια ἐδύνασο βέβαια νὰ κάμῃς ἐφ' ὅτι γνωστὰ εἶναι ἤθελες, καὶ εἶχες προαίρεσιν νὰ λαλῆς τὴν ἀληθινὴν καὶ ὄχι τὴν πεπλασμένην ἀλήθειαν, τουτέστι νὰ ὁμιλῆς καὶ νὰ γράφῃς, καθὼς δοξάζει ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Καθολικὴ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, καὶ ὄχι τὰ ἀνάντια· καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος προκειμένου; Ἐὰν ἤθελες μεταφράσει κατὰ τὴν ἁδελφὴν τῆς μεγάλῃς Ἐκκλησίας τῆς μεταφράσεως τῶν Ὁ. μετ' ἁρξίν ἀπὸ τὴν ἀπλοῦς κατὰ μίμησιν τοῦ ἀοιδίου Θεοτόκου, φυλάττων ἐν ταῦτῳ καὶ τὸ ὕψος τῆς φράσεως ἵππου δεῖ, καὶ τὴν λέξιν ἀπαράλλακτον ἐπὶ τὸ νόημα εἶναι ὑψηλὸν καὶ ἀλλοιοῦται ὅπως οὖν μετ' ἁρξίν τῶν λέξεων καθὼς εἰς τὸ «*Ἐν ἀρχῇ*» εἰς τὸ *Μίαν*, εἰς τὸ, *Ὁμοίωμα*, καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα μετ' ἁρξίν καὶ πρὸς ὅλην μὴ πῶς σκανδαλισμὸς καὶ τὸν ἐλάχιστον τῶν πιστευόντων, ἵνα μὴ γίνῃς ὑπόδικος τοῦ Οὐαί. Ἐν ταῦτῳ δὲ νὰ συντάξῃς καὶ ἐρμηνείας συντόμους ἀληθεῖς καὶ εὐλήπτους εἰς ὅσα μέρη ἀπαιτεῖται ἐπάναγκες ἐρμηνείας καὶ διασαφῆσεις, διὰ νὰ γίνουσι γνωστὰ εἰς τὸν λαὸν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἔς ἐπαναλάβωμεν τὰ διαληφθέντα ὀλίγα ρητὰ διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν διαφερόν. Τὸ, *ἐν ἀρχῇ* διαφέρει πολὺ κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς θείας γραφῆς μεταφραζόμενον, εἰς τὴν ἀρχὴν· μάλιστα δὲ εἶναι καὶ βλασφημία φρικώδης, ὅταν μεταφράζεται οὕτω, καὶ τὸ *ἐν ἀρχῇ* ἢ ὁ λόγος, καθὼς

ἀνεφάρμεν καὶ εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον· προσεγγίζει δὲ εἰς τὴν ἐννοίαν ἀκινδύνως τὸ, *ἀπ' ἀρχῆς*. Τὸ ἡμέρα μία τοῦ ἡ. Σίχου τοῦ ἁ. Κερ. τῆς Γενέσεως, διαφέρει πολὺ μεταφραζόμενον εἰς τὸ, *ἡμέρα πρώτη*. Κάμνει ταύτην τὴν παρατήρησιν φίλων ὁ Ἰουδαῖος, καὶ ἀπορεῖ μεγάλως, πῶς ὁ Μωϋσῆς ὀνομάζων τὰς ἡμέρας τῆς δημιουργίας κατὰ σειρὰν, ἀνέφερεν ἡμέραν μίαν, καὶ ὄχι ἡμέραν πρώτην, καὶ ἀποδεικνύει σφώτατα, καίτοι Ἰουδαῖος, ὅτι αὐτὴ ἡ λέξις καὶ νόημα ὑψηλὸν περιέχει, καὶ μυστήριον μνησεί.

Καὶ τῶντι μνησεί τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀληθινοῦ φωτός Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ἁρξίν τὴν δημιουργίαν τούτου τοῦ αἰσθητοῦ φωτός. Τοιαύτη φράσις συνηθίζεται καὶ σήμερον, ὅταν λέγωμεν, *μία ἡ πίστις τῶν Ὁρθόδοξων*, *μία ἡ ἀρετὴ τῆς ἀγάπης*, καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ *ὁμοίωμα* διαφέρει πολὺ μεταφραζόμενον σήμερον εἰς τὸ «*Εἰκόνα*» τριχῶς· κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς θείας γραφῆς, κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν ὀρθοδόξων, καὶ κατὰ τὴν ἐπιβουλὴν τῶν ἐναντιῶν· καθότι ἡ μὲν θεία γραφὴ περιστάνει τὰ θεοειδέματα τῶν ὄντων εἶναι ἐν τῷ Οὐρανῷ ἄνω, ἡλίου, σελήνης καὶ ἀστέρων, δηλ. τῶν φαινομένων ἐν τῷ Οὐρανῷ, τὰ ὅποια ἐλάτρευον οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἕλληνες τούτων· τῶν ὅσα εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, ἀνθρώπων, τὰ ἑποῦτα ἐλάτρευον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ Ἕλληνες, ζώων, τὰ ὅποια ἐλάτρευον οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ δένδρων, τὰ ὅποια ἐλάτρευον ἄλλα ἔθνη, καὶ τῶν ὅσα ἐν τῷ ὕδατι ὑποκάτω τῆς γῆς, τὰ ὅποια ἐλάτρευον πάλιν οἱ Αἰγύπτιοι ὡς τοὺς κροκοδείλους, καὶ ἄλλα ἔθνη ἄλλα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ θεία γραφὴ ἀπαγορεύει τὰ θεοειδέματα τῶν εἰδώλων τῶν Θεῶν τῶν ἐθνικῶν, καὶ ὄχι περισσύτερον. Οἱ δὲ ὀρθόδοξοι μετ' ἁρξίν τὴν λέξιν *Εἰκόνα* ἐνοοῦν τὰς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων· οἱ δὲ ἐπιβουλοὶ ἐχθροίμας, γνωρίζοντες τὴν διάθεσιν τῶν ὀρθοδόξων, μηχανῶνται νὰ προσαρμώσουν τὴν κατὰ τῶν εἰδώλων ἐννοίαν τῆς Θείας Γραφῆς εἰς τὴν δόξαν τῶν ὀρθοδόξων περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Ὅταν λοιπὸν σὺ μεταφράζῃς γενικῶς τὴν λέξιν, *ὁμοίωμα* εἰς τὸ, *Εἰκόνα*, καὶ τὸ ἀφίνεις γενικώτατον χωρὶς νὰ τὸ προσδιορίσῃς, ἔπειτα ἐπάγεις, «*δὲν θέλειτε προσκυνῆσαι αὐτὰ*», στοχάσου μόνος σου πόσον συγχύσης τὰς ἰδέας καὶ σκανδαλίσεις οὐχὶ ἕνα, ἀλλὰ πάντα.

τοὺς ὀρθῶς πιστεύοντας εἰς τὸν Χριστόν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ προ-
καίμενον ἐπανάλωμεν. Ἀφοῦ ἀνεφέραμεν τὰ διαληφθέντα
ῥητὰ τοῦ Ἰακώβου πρὸς τὸν Ἰουδαὶν περὶ τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῶν
ἑβδομήκοντα, ὡς ἀναφέρωμεν τὰ ὅμοια καὶ ἐκ τῆς μεταφρά-
σεως τοῦ Κ. Β. ἔπειτα, ὡς ἀναφέρωμεν ἀμέσως καὶ τὰ πρὸς
τὸν Ἰσαάκ τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν Ο' καὶ
πάλιν ὡς προσθήσωμεν ἀμέσως τὰ ἴδια ἐκ τῆς κακοδόξου ἐκεί-
νης μεταφράσεως νὰ ἴδωμεν εἰς μὲν τὴν πρώτην πόσον φυ-
λάττεται τὸ ὕψος τῶν οὐρανίων ἀληθειῶν, τὸ νόημα ζωη-
ρὸν καὶ ἐνεργητικὸν, ὥστε ἐμπνέει ζωὴν εἰς τὴν ψυχὴν παν-
τὸς εὐσεβοῦς ἀναγνώστου, καὶ κινεῖ ἐνεργητικῶς τὸν νοῦν
του εἰς τὴν ἔρευναν αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν πόσον εἶναι
καὶ ἡ φράσις ταπεινὴ, καὶ τὸ νόημα ὄχι μόνον ἀσεβὲς ἐν-
μέρει, ἀλλὰ καὶ νεκρὸν καὶ ἀδύνατον εἰς τὸ νὰ κινήσῃ οὐδὲ
μίαν ἔρευναν περὶ αὐτῶν.

Μετάφρασις τοῦ Κ. Βάμβα. « Σκύμνος λέοντος εἶναι ὁ
» Ἰουδαί· ἀπὸ τὸ θήρευμα (*). Ἰὲ μου ἀνέβης· ἔπεσαν,
» ἠπλόθη ὡς λέων, καὶ ὡς λέων προβεβηκώς (**). τίς θέ-
» λει ἐξυπνήσει αὐτόν; »

« Τὸ σκῆπτρον δὲν θέλει λείψαι ἀπὸ τὸν Ἰουδαίον, οὐδὲ νο-
» μοθέτης ἀπὸ μεταξὺ τῶν παίδων του (***)· ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ

(*) Πόσον Ἰσραηλῆνιος, διὰ νὰ μὴ εἶπω καὶ ἀσεβῶς, ὡς
πρὸς τὴν μετάφρασιν τῶν Ο'. ἤτις λέγει, ἐκ βλαστοῦ υἱέμου
ἀνέβης· ἢ ἐστὶν ἀσπύριος μέλλεις νὰ γεννηθῆς ἐκ τῆς Παρθέ-
νου ὡς βλαστοῦ.

(**) Καὶ τοῦτο Ἰσραηλῆνιον καὶ ἐξω τοῦ προκειμένου νοή-
ματος. Ἢ τῶν Ο' λέγει ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος· μετὰ
λέων, σημαίνει τὸ, Βασιλεὺς δυνατὸς τοῦ παντός, ὡς Θεὸς
ἰσχυρὸς κατὰ τὸν Ἰσαάκ· μετὰ σκύμνος, υἱὸς τοῦ τοιοῦτου
Βασιλέως, ἤτοι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

(***) Τὶ σημαίνει ἀπὸ μεταξὺ τῶν παίδων του, ὡς ἔλθῃ ὁ
μεταφραστὴς νὰ μᾶς τὸ ἐξηγήσῃ· ἂν ἴδοις τὸ, « ἀπὸ τῶν
μηρῶν του » ἤτοι ἀπὸ τὴν γενεάν του, δὲν ἔχει πάλιν ἡ λέξις
« Νομοθέτης » ἐδῶ κάμμιαν ἔννοιαν· διότι ὄχι μόνον ἐξέλι-
πε νομοθέτης ἀπὸ τὴν γενεάν τοῦ Ἰουδαί, ἀλλὰ καὶ ποτὲ δὲν
ὑπέβη· καθότι πάντες αὐτοὶ ἕνα νόμον εἶχον τοῦ Μωυσέως·
ἄρα καὶ ἕνα νομοθέτην τὸν Μωυσῆν· ἐκτός τῶν ἀποστατῶν

» Σιλῶ· καὶ εἰς αὐτὸν θέλει εἶσθαι ἡ προσδοκία τῶν λαῶν (*).
» Αὐτὸς δένει εἰς τὴν ἀμπελὸν τὸ πωλίριόν του, καὶ εἰς
» τὸν ἐκλεκτὸν βλαστὸν (**). τὸ παιδίον τῆς ἄνου του, θέλει

Βασιλέων καὶ τῶν ψευδοπροφητῶν. Ἢ δὲ μετάφρασις τῶν
Ο' δὲν λέγει νομοθέτης· ἀλλ' ἠγοῦμενος, ἤτοι Ἡγεμὸν Βα-
σιλεῦς, τὸ ὅποιον εἶναι καὶ ἀληθέστατον· ἀγκαλιὰ ἐξέλιπε καὶ
Βασιλεὺς ἐξ αὐτῆς τῆς φυλῆς ἀπὸ τῆς μετακλήσεως Βα-
βυλωνος, πλὴν ἡ φυλὴ τοῦ Ἰουδαίῃτον ἠγοῦμένη τοῦ Ἰσραῖ-
λητικοῦ λαοῦ μέχρι τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας· ὅθεν καὶ οἱ πε-
ρισσότεροι Ἰσραήλητικοὶ λαοὶ Ἰουδαῖοι ἐπωνομάσθησαν, καὶ
ἡ πατρις αὐτῶν Ἰουδαία.

(**) Καὶ τοῦτο εἰς ἄκρον ταπεινότητα· μεγάλη δια-
φορὰ εἶναι, τῶν λαῶν, ἀπὸ τῶν ἔθνων, καθότι οἱ λαοὶ δύ-
νανται νὰ ὑποτεθῶσιν ἐνὸς μόνου ἔθνους, τὰ δὲ ἔθνη ὅλου
τοῦ κόσμου.

(**) Πόσα ἄτοπα δι' ἀγάπην Θεοῦ, ἐπάνω εἰς ἕνα ῥητόν·
μάλιστα δὲ καὶ βλασφημίαι καὶ ἐναντία εἰς τὴν προφη-
τευσμένην ἔνοιαν· καὶ ἐνταῦθα ἡ μετάφρασις τῶν Ο' λέγει,
« καὶ τῆ ἔλικι » ἔλιξ δὲ εἶναι ἡ κλωστή ἐκείνη τοῦ κλήματος,
ἣτις περιστρέφεται εἰς τὸν βλαστὸν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔλικα
αἰνίττεται τὴν τοῦ νόμου παλαιότητα· μετὰ τὴν ἀμπελὸν δὲ,
τὸν Κύριον ἡμῶν· μετὰ τὸν πῶλον δὲ τὴν ἐξ ἔθνων Ἐκκλη-
σίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος δένει πρὸς αὐτόν, καὶ μετὰ τὸν
ἕτερον, τὸν ἐκ περιτομῆς λαόν, τὸν ὅποιον εἶχε δέσει εἰς
τοῦ νόμου τὴν παλαιότητα.

« Πῶλον λέγει τὴν ἐξ ἔθνων, ἄλλον τὴν ἐκ περιτομῆς κλίαν·
» ὄνον δὲ, μίαν τουτέστιν ἐκ μιᾶς πίσεως οἱ δύο πῶλοι, ὅπερ
» ἐστὶν αἱ δύο κλήσεις, καὶ τὸν μὲν πῶλον προσδεδεσθαι ἐν
» τῇ ἀμπέλῳ, τὸν δὲ ἕτερον ἐν τῇ ἔλικι· ἤτοι τὴν μὲν ἐξ
» ἔθνων Ἐκκλησίαν προσδεδεσθαι τῷ Κυρίῳ, τὸν δὲ ἐκ πε-
» ριτομῆς, τῇ τοῦ νόμου παλαιότητι » (Ἰησοῦτος.)

Ἀλλὰ κατὰ τὸ νῦν Ἰβραϊκὸν καίμενον, τὸ ὅποιον μᾶς πα-
ρασταίνει ἡ μετάφρασις τοῦ Κ. Βάμβα, τὸ νόημα ἔρχεται
ἐκ διαμέτρου ἐναντίον, ἐπειδὴ λέγει, οὐχὶ ἔλικι, ἀλλὰ ἐκλε-
κτὸν βλαστὸν, ὃ ἐστὶ τὸν παλαιὸν νόμον κάμνει ἐκλεκτώτα-
ρον τῆς νέας χάριτος· καὶ φαίνεται ὅτι, οἱ εἰς τὰς ἀρχὰς
τοῦ χριστιανισμοῦ πιστεύσαντες ἐν μίρῃ Ἰβραῖοι τινὲς πε-

• πλύνει εἰς οἶνον τὸ φύρεμά του, καὶ εἰς τὸ αἷμα τῆς σταφυλῆς τὸ ἔνδυμά του.»

• «Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ θέλουν εἶθε κόκκινοι ἀπὸ τὴν οἶνον, καὶ τὰ δόντια αὐτοῦ λευκὰ ἀπὸ τὸ γάλα (*).» Ἔς ἀναφίρωμεν τώρα καὶ τὰ πρὸς τὸν Ἰσαάχαρ περὶ τῶν Ἀποστόλων.

(Μετάφρασις τῶν Ὁ.) • Ὁ Ἰσαάχαρ τὸ καλὸν ἐπαθύμενον ἀναπαύομενος ἐν μέσῳ τῶν κληρῶν καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν, ὅτι καλὴ, καὶ τὴν γῆν δεῖ πῶς, ἐπέθηκε τὸν ὤμῳ αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν, καὶ ἐγεννήθη ἀνὴρ γεωργός.»

(Μετάφρασις τοῦ κ. Βάμβα) «Ὁ Ἰσαάχαρ εἶναι ὄνος δυνατός, καὶτόμενος μεταξὺ εἰς δύο βεῦματα ὑδάτων.

• Καὶ ἰδὼν ὅτι ἡ ἀνάπαυσις ἦτο καλὴ, καὶ ὁ τόπος ἐργασίας, ἐκλίνε τὸν ὤμῳ του εἰς φορτίον, καὶ ἔγινε δούλος ὑποτελής.»

Πᾶς ὀρθόφρων δύναται εὐκόλως νὰ συμπεράνῃ ἐνταῦθα, ὅτι οἱ κατὰ τὸν πρῶτον ἢ καὶ δευτέρου αἰῶνα Ἰαβῖνοι τῶν Ἰβραϊῶν, ὡς ἀσπονδοὶ ἐχθροὶ τῶν Ἀποστόλων, μετέβαλον (**) ὅλον τοῦτο τὸ θεῖον ῥητόν, τὸ ὁποῖον ἐρμηνεύσαντες

παιδευμένοι μὲν, ἀλλὰ πολλὰ δεισιδαίμονες εἰς τὸν παλαιὸν νόμον, περὶ τῶν ὁποίων μαρτυρεῖ ὁ θεὸς Παῦλος • Ὅτι ζήλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν • μετέβαλον τὴν λέξιν «ἐλίκι» εἰς τὸ, «ἐκλεκτὸν βλαστόν».

(*) Τὴν μεγάλην ἀτοπίαν καὶ ἀσέβειαν τῆς μεταφράσεως ταύτης παραστήσαμεν ἀνωτέρω • ἐνταῦθα δὲ ἄς σημειώσωμεν • ἐὰν μόνον εἰς ἐν ῥητόν ἀπαντήσαμεν τόσα ἀτοπία, τόσα παρατρέγωδα, διὰ νὰ μὴν εἶπω καὶ τόσας βλασφημίας πόσα ἄρα θέλομεν ἀπαντήσῃ, ἐὰν ἐξετάσωμεν ἐν ὁλόκληρον κεφάλαιον; καὶ πόσα μυριαριθμῶς; ἀν καὶ ὅλον τὸ βιβλίον; Ἰδοὺ κ. Βάμβα, διατὶ οἱ ὀρθόδοξοι δὲν δέχονται τὴν κατὰ σὲ γλῶσσαν τῶν προφητῶν.

(**) Καθὼς μετέβαλαν ἀνωτέρω, καὶ τὸ, «ἐκ βλαστοῦ», εἰς τὸ, «θῆρευμα», διὰ νὰ ἀναιρέσουν τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν καὶ τὸ, «σκύμνος» εἰς τὸ, «λέων» προβαθεληκῶς, διὰ νὰ ἀναιρέσουν, ὡς Ἰδὼν Θεοῦ τὸν Μεσίαν, ἦτοι τὸν Χριστὸν • καθότι αὐτοὶ τὴν κατ' αὐτοῦ Μεσίαν, τὸν φρονοῦν ὡς ἀβρωπον ψιλὸν καὶ βασιλέα ἰσχυρὸν ἐπίγειον.

ὀρθόδοξω; οἱ Χριστιανοὶ τίτε, προσήρμοζον εἰς τὴν Ἀποστόλους, καὶ εἰς τὸ ἀναγκαστικὸν μὲν, ὡ; ἐκ τῆς θείας χάριτος, κοπιῶσκειν δὲ, ὡ; πρὸς τὴν ἀπίστειν τῆς σαρκὸς, σωτήριον ἔργον αὐτῶν διὰ τοῦτο δὲν ἔχει, τὸ σήμερον Ἰβραϊκὸν, καμμίαν ἀναρροὴν καὶ κατὰ γόγγυμα μὲ τῷ Ἰσαάχαρ τὴν φυλὴν, ἥτις οὐκ εἰς δύο βεῦματα ὑδῶν κεῖται, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν κληρῶν τῶν ἄλλων φυλῶν οὐκ εἰ δούλη ὑποτελής ἔγινεν ἄλλης τινὸς Ἰσραηλιτικῆς φυλῆς, ἀλλὰ μόνον φιλεργός καὶ φιλόπνοος, κατὰ τὴν στορίαν. Ἐν παραδόξῳ ἐν ταύτῃ εἶναι, ὅτι ὁ χρηματίας καὶ τῆς θεολογίας διδύσκωλος, περισσότερον ἐπιθυμεῖ νὰ συμφωνῇ καὶ μὲ αὐτοῦ; τοῦ ἐπαρχάτου Ἰαβῖνου; τῶν Ἰβραϊῶν, ὡς νὰ αἰνίττεται καὶ αὐτοῦ; τοῦ Ἀποστόλου ὡ; ὄνου; δυνατοῦς, παρὰ μὲ τοῦ ἀρχαίου; Πατέρου; τῆς Ἐκκλησίας; μὲ; καθῶ; συμφωνεῖ καὶ μὲ τοῦ νεηλυδοῦ Ἀποστόλου Λουθηρου καὶ Καλβίνου, ὡς νὰ ἐκφυλίξῃ τὰ ἱερὰ δόγματα καὶ εὐσεβῆ ἔθιμα τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας ἡμῶν ὡ; ἐπινοίαι; καὶ καταχρήσεις τῶν πνευματικῶν ἡμῶν Πουμένων, καὶ τὰς ἐρμηνείαι; τῶν Θεῶν Γραφῶν ὡ; ψευδεῖς. Ἐλεος, διὰ νὰ μὴ διατρέψωμεν ἐπὶ πολὺ εἰς τα αὐτοαναίρετα ταῦτα, ἃς ἔλθωμεν καὶ εἰς τὴν 15 σελίδα αὐτοῦ τοῦ ἐκτρέματος, ὅπου ὑψώνει τοῦς φίλους του, τοῦς συσταίνει ὡς ἐργάται; τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, φέροι καὶ ἐπι-

Διὰ νὰ ἀναιρέσουν οἱ διακληρθέντες Ἰαβῖνοι τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν τοῦ Σωτήρος ὡ; προφητευμένην, μετέβαλον καὶ ἄλλα πολλὰ ῥητὰ τῆς θείας Γραφῆς, καθὼς καὶ ἐκεῖνο τοῦ Παύλου. «Ἰδοὺ ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει.» εἰς τὴν Ἰδοὺ ἡ νεάνις... • Τὸ ὁποῖον ἀντικρουῖται ὁ μέγας Χριστὸς; στομός, φέροι ὡς μαρτυρίαν ἀθάνατικὴν τὴν μετάφρασιν τῶν Ὁ. τῆς ὁποίας τὸ ἀξιώπιστον ἀπόδοκιμάζει, ἐναντίον καὶ τοῦ ἱεροῦ Χριστοστόμου καὶ ὅλης τῆς Θεοσόφου ἀμαγύρω; τῶν ἀγίων Πατέρων ἡμῶν, ὁ καυχόμενος ἵτι κἀκεῖναι γνωστέ εἰ; τὸν λόγον τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. ἔπειτα τομῆ νὰ λέγη ἦτι ἡμεῖ; οἱ ὀρθόδοξοι καταδικάζομεν ὅλους τοῦς ἱερὰς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀποδοκιμάζοντες τὴν βλασφημίαν ἐν μέρει ἄλλίαν μετάφρασιν αὐτοῦ, ἐνθ' τοῦς καταδικάζει ἐκ περιουσίας ἢ σφαλολογίας του, δι' ὅλου; τοῦς τέρω λόγους.

σημα ἔγραφα τῶν κατὰ καιρῶν ἐφόρων τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστάσεων καὶ δημόγιόντων, τοὺς ὁποίους ἀπατήσαντες μὲ τὰς σκοτεινὰς ἐπιβουλὰς των, τὰ ἔλαβον παρ' αὐτῶν (*) καθὼς σαφηνίζει τοῦτο ἐξαιρετὰ καὶ ἡ εἰς τὸ προλαβὼν φύλλον μας καταχωρηθεῖσα Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ· συκοφαντεῖ δὲ καὶ τὸν λαὸν τῶν Ἑλληνικῶν, ὅτι ἀναγινώσκει μὲ χαρὰν πνευματικῆς ὠφελείας τὰς μεταφράσεις του, ἐνθ' ὅλοι τὰς θεωροῦν ὡς βλασφημοὺς καὶ τὰς ἀποδοκιμάζουν, τινὲς δὲ καὶ τὰς κατακαίουσι· συκοφαντεῖ τοὺς εἰλικρινεῖς πεπαιδευμένους τοῦ ἔθνους, οἵτινες, ἐξ ἐναντίας μάλιστα, εὐχόνται τὴν ἀπαλλαγὴν τοιοῦτου φαινομένου φωτισμοῦ, πράγματι δὲ ἐναντίου· συκοφαντεῖ περιπλέον τὴν σεβαστὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν, ὡς λαμβάνουσαν τάχα μέρος εἰς τοὺς ὀλεθρίους σκοποὺς τῶν πνευματικῶν ἐχθρῶν μας. Ἰδοὺ οἱ λόγοι του.

« Ἡ πατρικὴ ἡμῶν Κυβέρνησις δέχεται ταῦτα εὐγνωμό-
» νως ». Ἀλλὰ ποῖα δέχεται εὐγνωμόνως διδάσκαλε; τὴν
μετάφρασίν σου!! ὑπὲρ ἧς ἀνέλαβες ὅλον τοῦτον τὸν ἀγῶ-
να μὲ τόσα ἀλλόκατα σοφίσματα; Ἀλλ' ἡ πατρικὴ Κυβέρ-
νήσις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐνέκρινε πρὸ πολλοῦ τὴν
ἀποδοκιμασίαν αὐτῆς εἰς τὴν τῆς Ἱεράς Συνόδου διακήρυξιν,
τῆς ὁποίας σοὶ καταχωροῦμεν ἀπόσπασμα, εἰάν προσποιησῇ
τὴν ἀγνοίαν. « Ἡ Σύνοδος, παραβάλλουσα τὴν πρὸ μνηστῶν
» ἀναφανείσαν ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ μετάφρασιν τῆς Παλαιᾶς
» Γραφῆς πρὸς τὴν κανονικὴν τῶν Ὁ. μετάφρασιν, καὶ
» εὐροῦσα αὐτὴν διαφέρουσαν ἐκείνης. . . . Κατ' ἔγκρισίν
» τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ. διακυρύνται, α. Κανονικὴ
μετάφρασις. . . β. Πᾶσα ἄλλη μετάφρασις τῆς Παλαιᾶς
» Γραφῆς εἴτε ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ εἴτε ἐξ ἄλλης γλώσσης ἀ-
» ποδοκιμάζεται. . . . »

Καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν διὰ

(*) Τὸν βεβαιούμεν ἡμῶς, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν τότε δημο-
γερόντων, ὅσοι ἀπατηθέντες, ἔδωκαν αὐτοῖς τοιαῦτα ἔγ-
γραφα, ἀναγινώσαντες τοῦτο εἰς τὸ φυλλάδιόν του, ἔρχισαν
καὶ στέλλου ἐν τῷ Γραφείῳ μας διατριβὰς, διὰ τῶν ὁποί-
ων ἀναίρουσιν τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα, τὰς ὁποίας θέλομεν δη-
μοσιεῦσαι ἐκ διαλημμάτων, ὅταν λαμβάνωμεν εὐκαιρίαν.

τὴν μετάφρασίν σου. Ἡ δὲ σοφολογιότης σου ἀποδεικνύει
σοφιστικῶς, ὅτι ὁμοῦ μὲ τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν,
τὴν ἀπανταχοῦ, ὡς ἀνωτέρω, καὶ πάντας τοὺς πιστοὺς, βλα-
σφημεῖ καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ
Ἅγιον, διότι ἀπεδοκίμασε τὴν μετάφρασίν σου.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι σου. « Προσέξτε μήπως ἡ ἀποδοκιμασία
» αὐτῆ σιμὰ τῆς ἀλογίας εἶναι καὶ βλασφημία πρὸς αὐ-
» τὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. . . . Εἰς μάτην λοιπὸν τὴν θυ-
μιάζεις κάτωθεν ὡς πατρικὴν, ἐνθ' τὴν ὑβρίζεις ἀνωτέρω
ὡς ἄλογον καὶ βλασφημον. Λοιπὸν ὁποῖαν διάθεσιν εἶδειξεν
ἡ Κυβέρνησις τῆς Α. Μ. εἰς τὴν μετάφρασίν σου, τὴν αὐτὴν
ἔχει καὶ διὰ τοὺς ὀλεθρίους σκοποὺς τῶν ἐναντίων καθὼς
τὸ ἀπέδειξε μὲ ἄλλον Υ. διάταγμα πρὸς τῶν βλασφημῶν
αὐτῶν βιβλιαρίων. Ἦσόν εἶναι καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα κατὰ
πάντα ψευδέστατον καὶ ἐκ διαμέτρου ἐναντίον· ἐνθ' αὐτοὶ
ἐργάζονται ἐν σκότεινὰ σχέδιά των, φοβούμενοι
μήπως ἀποκαλυφθῶσιν αἱ ἀπάται των, λέγει, ὅτι ἐργαζό-
μεθα ταῦτα ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, οἱ ὁποῖοι ὑψώνομεν τὴν
φωνὴν λαμπρότατα καὶ συνοδικῶς καὶ μερικῶς, κηρύττον-
τες εἰς τὸ φανερὸν τὰς ἀπάτας των. Ἀλλὰ ποῖοι εἶναι ὅλοι
γοι σοφολογιώτατε; ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι συνιστάμεθα ἐντὸς τῆς
Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας ὑπὲρ τὰς ἐπτακοσίας χιλιάδας πά-
σης ταξέως καὶ βιβλιοῦ ἀνθρώποι, συμπεριλαμβανομένων
καὶ τῶν ἀπλῶν ἀγραμμάτων ἀδελφῶν μας καὶ τῶν γυναι-
κῶν καὶ παιδῶν, ὡς πρεσβυόντων μετ' ἡμῶν τὴν ἰδίαν
Ἑρησείαν, ἐκτὸς δὲ τῆς ἐπικρατείας τόσα ἑκατομύρια, ἢ
σαῖς, οἵτινες μόλις ὑπερβαίνετε τὸν ἀριθμὸν τῶν δέκα;
ἢ πόσους Ἕλληνας στοιχίζεσθε, ὅτι ἀπατήτατε ἕως τῶρα;
περισσότερους; λαμβάνετε.

« Ὅλοι λοιπὸν οὗτοι, λέγει, ἔφηροι, δημογέροντες, γονεῖς,
» χιλιάδες πολιτῶν φρονίμων καὶ εὐσεβῶν, διδάσκαλοι, ἢ
» Κυβέρνησις αὐτὴ, ὅλοι εἶναι τυφλοὶ εἰς τὰ μέγιστα συμμέ-
» ροντα τοῦ ἔθνους, ὅλοι ἄκριτοι καὶ ἀναίσθητοι, ὅλοι προδό-
» ται τῆς Ἑρησείας τῶν πατέρων των, καὶ καταφρονεῖται
» τῶν ἱερῶν γραφῶν. »

Πλὴν ὅσον λέγεις « ὅλοι » καὶ ὑσάκις ἐπαναλαμβάνεις
« ὅλοι » τόσον ἀποδεικνύεσαι εἰς ὅλους, ὅτι ὅσα λαλεῖς εἶ-
ναι ὅλα ψευδῆ, ὅλα συκοφαντεῖαι, καὶ ἀλήθεια οὔτε μίαν.

Ποῦ εἶναι αὐτοὶ οἱ ὄλοι καὶ ὄλοι ἀνθρώποι; μὴλιν ἐστὲ δένκ· καὶ αὐτοὶ ἐν σκότει καὶ ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπειδὴ ἔφθασαν νὰ καταλάβουν καὶ νὰ συναίσθανθῶσιν μὲ ἐσωτερικὴν πεποίθησιν, ὅτι αὐτὰ, τὰ ὅποια κινεῖτε, εἶναι καὶ προδοσίαι τῆς ὀρησκείας τῶν πατέρων μας, καὶ καταφρόνησις τῶν ἱερῶν γραφῶν, καὶ ἐν γένει βλάβη μεγίστη εἰς τὰ μέγιστα συμφέροντα τοῦ ἔθνους, δὲν ἔμειναν ἀκριτοὶ καὶ ἀναίσθητοι, ὡς τοὺς συκοφαντεῖς· ὄχι· ἀλλ' ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των εἰς τοῦτο τὸ μέγα ἀντικείμενον, ὡς φρόνιμοι, ὡς ζηλωταί, ὡς ὑπέρμαχοι καὶ τοῦ ἀληθινοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς εὐσεβείας· λοιπὸν ἡσα εἶπε· ἀνωτέρω περιορίζονται ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτοὺς τοὺς ὀλιγαριθμούς· ὅθεν ἰκατάτ οὗτο σοὶ λέγομεν καὶ ἡμεῖς, « σὺ εἶπας. »

« Ὁ Γερμανώλης λέγει, τῆς Νάξου ὁ Θ. Ἀρχιμ. κνδρίτης, « ἐν κοράσιον βωθῶν, ἐν ποτήριον γάλα, ἰδοὺ οἱ κήρυκες καὶ οἱ μάρτυρες τῆς ἀληθείας τῶν λόγων σας ». εἰ τοῦ ψεύδους!!! Καὶ μόνον αὐτὰ ἀναφέρει ὁ Ζ. Π. Ρ. ἢ ὁ Θῆρασιος, ἢ ἡ Ἀλλοδαπὴ, ἡ φημερὶς τῆς Γερμανίας, ἢ ὁ Πρασαλόντης, ἢ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ τόσοι ἄλλοι; Ἀνθρώπε οὐ παύση; . . .

Ἀλλὰ τί ἀνακατόνεις τὸν Γερμανώλην, περὶ τοῦ ὅποιου οὔτε ὁ Ζ. Π. Ρ. οὔτε κανεὶς ἄλλος τῶν διακληθέντων δὲν ἀνέφερε τίποτε; τοῦτο πάλιν εἶναι ἄλλου εἶδους ταραχὴ, ἄλλο σόφισμα· ἐστὶν ἄλλὰ διὰ τί δὲν ἀνέφερες τὸ ὑλάχιστον τὸν Γ. Ἱερομόναχον, περὶ τοῦ ὅποιου ὁ Ζ. Π. Ρ. εἰς τὴν 13 Σελίδα του εἶπε τὰ ἀκόλουθα; « Ἡ φήμη ὅμως τῶν βλασφημιῶν διδασκαλιῶν του (τοῦ Κ. Κόρυ) διαδοθεῖσα ἐξέτρυπωσε καὶ τὸν Ἱερομόναχον Γ. ἡσυγάζοντα εἰς μίαν γειτονικὴν νῆσον, καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ ἔλθῃ εἰς Σύραν διὰ νὰ ἀκροασθῆ τὴν νέαν χριστιανικὴν διδασκαλίαν τοῦ Κ. Κόρυ. Ἀφ' οὗ ἔγινεν ὑψηλότερος μαθητὴς καὶ ἐγερμυθέστατος ἱκανὸν καιρὸν, ὥστε νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ εἰς τὰ μυστηριακῶς στερα, ἐξαφῆς μίαν ἡμέραν λῦσι τὴν σιωπὴν ὁ Ἱερομόναχος μας, καὶ ἀρχίζει νὰ φιλονικῆ μὲ τὸν Κ. Κόρυ παρρησίαι εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ν' ἀντιρῆ ἡσα ἐκείνοι ὄλεγε κατὰ τῶν ἁγίων, κατὰ τῶν Μυστηρίων, κατὰ τῆς Λειπαρθένου τῆς Θεοτόκου, κατὰ εἰκότων καὶ τ. λ. Ταῦτα ἐξήγγισαν πολλοὺς τῶν ἐν Συρῇ, ὥστε καίτινες πατέρες ἄποσπύρουσι τὰ τέκνα των ἀπὸ τῆ σχολεῖον . . . » Διὰ τί λέγω δὲν

ἀνέφερες ἐμὲ τὸν Γ. διδάσκαλε; μὴπως δὲν τὸ ἐννόησας; μὴπως δὲν τὸ ἐκατάλαβες; διότι δὲν ἔγραψεν ὀλοκληρον τὸ ὄνομά μου Γερμανόν; ὄχι. (πολλὰ καλὰ το γνωρίζει ὅτι εἶμαι ἐγὼ αὐτός καὶ ὄχι ἄλλος· διότι ἐστάθην οὐ μόνον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς σοφολογιότητός σου κατα τοῦτο ὁ πρῶτος ἀντίπαλος, ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιζόμενος)· ἀλλὰ διότι ἠξέυρεις θετικώτατα, ὅτι ἔχω εἰς τοῦτο μάρτυρας ὄλους τοὺς ἐπισημοτέρους ἀνδρας τῶν τότε οἰκούντων εἰς Σύραν, μάλιστα ἔχω καὶ σὲ τὸν ἴδιον, ἡστις ἐπληροφόρηθες ταῦτα πάντα θετικώτατα παρὰ πολλῶν ὀρθοδόξων φίλων σου.

Ἀλλ' ἂν τῶρα ἡ σοφολογιότης σου κρύπτῃς τὴν ἀληθειαν πρὸς τοὺς πλησίον σου ἐναντίον τῆς κεφαλίδος σου, ὁ Ἱερομόναχος Γ. ἔχει τόσους ἐπισήμους μάρτυρας, οἱ ὅποιοι λαλοῦν τρανώς τὴν ἀληθειαν πρὸς τοὺς πλησίον αὐτῶν συμφώνως μὲ τὴν κεφαλίδα σου· ἔχει μάλιστα τὸν Κ. Γεώργιον πρῶτον ἐπίτροπον τῆς τότε σχολῆς, ὅστις συνήγγισε τότε διὰ προτροπῆς του, καὶ ἔλαβε διάταγμα ἀπὸ τὴν τότε Κυβέρνησιν καὶ ἔβαλε εἰκόνα εἰς τὴν σχολὴν· ἔχει καὶ τὸν τότε ἑκτατον ἐπίτροπον Κ. Κωνσταντῖνον Μάταξάν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπήγε τότε καὶ τὸν ἠρώτησεν, ἂν ἐδόουλευσεν εἰς τὸ ἔθνος μας, ἂν ἔκαμε θυσίας, ἂν ἠγωνίσθη, ἂν ἐκοπίασε κτλ. καὶ ἀφοῦ τὸν ἀπεκαίθη ὅτι ἔλα ταῦτα ἐξετέλεσε πληρέστατα εἰς ὄλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος, τίς τῶ εἶπε μετὰ θερμῶν δακρύων. « Ἄν ἀδελφὲ ἐκοπίασες τόσον διὰ νὰ συστηθῆ » ὁ λουθηροκαθινισμὸς εἰς τὴν φίλην ἡμῶν πατρίδα, εἰς τὸ « ἀνάθεμα νὰ ὑπάγῃ; καὶ σὺ καὶ οἱ κόπαι σου, καὶ ὕλαι αἱ » θυσίαι σου!!!. » Ἀκούσας δὲ ταύτην τὴν σφοδρὰν ἐπιτίμησιν ὁ καλὸς ἐκείνος πατριώτης, δὲν ἐταρχῆθη, δὲν ἐσυγγίσθη παντελῶς, οὔτε ἔδειξε καμμίαν δυσσεβείαν ἐναντίον τοῦ ἐπιτιμήσαντος, ἀλλ' ἀπεκαίθη μὲ ταπεινὴν καὶ εὐγνώμονα φωνήν· « Διδάσκαλε! ἔχεις μὲν δίκαιον νὰ ἐλέγξῃς καὶ ἐμὲ » καὶ ὅτους ἄλλους πατριώτας βλέπεις εἰς τοῦτο ἀδιαφορῶντας, καὶ ἂν τοῦτο δὲν ἔκαμνες ἤθελον σὲ ἐλέγξει καὶ ἐγὼ ὡς ἀμαρῆ· τῶρα ὅμως ἐπικινῶ τὸν ζῆλον σου, ἐπικινῶ τὸν πατριωτισμὸν σου· ἤξυες ὅμως ὅτι ἐπληροφόρηθην » καὶ ἐγὼ περὶ τούτων, καὶ ἔγραψα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, » καὶ ἐντὸς ὀλίγου θέλεις ἰδεῖ τὴν διόρθωσιν· πλὴν ἀναφέρετε καὶ σὺ; ταῦτα πάντα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἰδιαιτέρως

« δια νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν θεραπείαν » ἔπειτα μοι ἔδειξε καὶ μίαν ἀναφορὰν, τὴν ὁποίαν ἔστειλαν τὴν προλαβοῦσαν τινὲς μαθηταί, (περὶ τῆς ὁποίας ἀναφέρει καὶ ὁ Ζ. Π. Ρ. ὅτι ἤθελε τυπωθῆ εἰς τὸ τέλος, πλὴν δὲν ἐστάλη φαίνεται ἐγκαίρως καὶ οὕτως ἔμειναν ἠμποροῦμεν ὁμῶς νὰ τὴν δημοσιεύσωμεν ἡμεῖς, ἂν τὸ κκλήσῃ ἢ χρεῖα)· ἐξελεύων τότε ἐκ τοῦ Διοικητηρίου ὁ πτωχὸς Γ. συνῆθροισεν εἰς ἓν πολλοὺς πεπαιδευμένους καὶ ζηλωτὰς τῶν πατρῶν καὶ ὑπέγραψαν μίαν τοιαύτην ἀναφορὰν καὶ τὴν ἔστειλαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν· λοιπὸν ταῦτα καὶ ὅσα ἄλλα γράφει φιλαλήθως ὁ εὐθεθέστατος Ζ. Π. Ρ. καὶ τόσοι ἄλλοι ὡς ἄνωθεν, δὲν εἶναι λαμπρὰ μάρτυρες τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μας; ἀλλ' ἐπεριώρισθε πάντα εἰς ἓν πατήριον γάλα καὶ ἓν βωθὸν κυρσίον; εὐγε τῆς εὐσυνειδήτου ἀληθείας!!! ἔστω. Ἄς ἴδωμεν καὶ αὐτὰ πρακτικῶν· « ἔπειτα, λέγει, τολμᾶτε νὰ ἀνοίγετε στόμα περὶ ἀρετῆς, » καὶ νὰ συκοφαντῆτε ὡς ὑπόκρισιν τὴν διαγωγὴν ἐκείνων » οἵτινες ζοῦν καθὼς ζοῦν κτλ. » Πῶς ἀρετὴν διδάσκαλε ποῖαν διαγωγὴν νὰ μὴν ἐλέγξωμεν ὡς ὑπόκρισιν; Καὶ εἶναι τὰς ἀρετῆς ἢ δὲν εἶναι μεγίστη ὑπόκρισις, ἄλλος νὰ ἦναι τις καὶ ἄλλος νὰ φαίνεται; νὰ ἦναι ἀλλότριος τῆς θρησκείας τινῶν, καὶ νὰ φαίνεται οἰκείος; νὰ ἦναι ἐπίβουλος, καὶ νὰ φαίνεται φίλος; νὰ ὑποσιμᾷ τὸν οἶκον, καὶ νὰ φαίνεται ὅτι τὸν ὑποστηρίζει; ὅπως εἶμεν μακρὰν! ἔστω· εἶναι ἀρετῆς, νὰ πηγαίνουν τινὲς φίλοι εἰς ἐπίσκεψιν, οἵτινες νηστεύουν αὐτοπροαιρέτως κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς θρησκείας τῶν, καὶ εἶναι πιστοὶ εἰς τὰ ἀρετὰ δόγματα τῶν, καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν ἀρετὴν τῶν νὰ τοὺς ἀπατῶσι πολιτικῶς τῷ τρόπῳ νὰ πίνουν γάλα, καὶ νὰ τοὺς προδιθέτουν ἐπιβούλους μὲ τὰς ἀναγνώσεις τῶν εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῆς ἐναγούσας ἀρετέως τῶν; Ἐναρέτους καὶ ἀπαταιῶνας, ἀνυπόκριτους καὶ ἐπιβούλους, μὴν ἢ βητορικὴ σου δύναται νὰ τοὺς συμβιάσῃ ἢ δελήθειαι, ὅχι. Ἄς σοὶ φέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἓν παράδειγμα φυσικῆς τιμῆς καὶ ἀδόλου ἀρετῆς, καὶ κάμε τὴν σύγκρισιν· δὲν ἔλω φέρει τοῦτο ἀπὸ Ἑβραίων χριστιανικῶν, οὕτως ἀπὸ εὐγενικῶν, ἀλλὰ ἀπὸ βάρβαρον καὶ ἀπαθείας.

Οἱ ἐν τῇ ἀσίᾳ Ὀθωμανοὶ εἶναι εἰς ἄκρον φιλόξενοι· ὅταν ὑπάγουν πρὸς αὐτοὺς ξένοι (μισαφῆριδες κατ' αὐτοὺς), εἰναι χριστιανοί, τοὺς ἐρωτᾷ ὁ οἰκοκύριος « Γιαγλί γεμισί-

νίς; » ἦτοι τρώγετε ἀρτιμῆν; εἰναι εἶπουν ὅτι νηστεύουν, διορίζει αἰμέσως τοὺς οἰκιακοὺς του καὶ ψήνουν νηστήσιμα φαγητὰ, ἐκ τῶν ὁποίων τρώγει καὶ αὐτὸς πρὸς χάριν τῶν μισαφῆρων του. Ἄλλοι. Αὐτοὶ ἔχουν θρησκευτικὴν ἐντολὴν νὰ λέγουν εἰς πάντα ἄπιστον κατ' αὐτοὺς, τρεῖς τῆς ἡμέρας « ἱμὰνὰ γὰλ » ἦτοι ἐλθὲ εἰς τὴν πίσιν. Εἰς τοὺς μισαφῆρους τῶν ὁμῶς ποτὲ δὲν λέγουν ὅχι μόνον ταύτην τὴν πρότασιν, ἀλλὰ καὶ κἀνένα ἄλλον λόγον θρησκευτικόν· καὶ ἂν εἰς ἐκείνην τὴν συναναστροφὴν τύχουν τινὲς δεισιδαίμονες, καὶ ἀρχίσουν λόγους θρησκευτικούς, ἀρχίζεται κατ' αὐτῶν ὁ οἰκοκύριος τοῦ οἴκου, διότι ἐπιβουλεύονται τὴν θρησκείαν τῶν μισαφῆρων του· κάμε τώρα μόνος σου τὴν σύγκρισιν. Καὶ ποῖαν συναναστροφὴν δεχέσαι, δύναται νὰ μᾶς εἶπῃ, τὴν τῶν ἀτάκτων καὶ ἐπιβλαβῶν παιγνιδίων καὶ ἄλλων ἀσεμνῶν ὁμιλιῶν, ἔστω καὶ πολιτικῶν ἄλλων συνδιαλέξεων, ἢ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν; Τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν καὶ ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἠθικῶν βιβλίων χωρὶς ἄλλα, ἀποκρινόμεθα. Δοιπὸν δὲν ἐπαινεῖς, θέλει μᾶς εἶπει πάλιν, τὴν διαγωγὴν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες οὕτως ἐδιδάχθησαν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας νὰ περνοῦν τὰς συναναστροφὰς αὐτῶν μὲ τὴν ἀνάγνωσιν; Ἐπαινουῦμεν ταύτην, ἀποκρινόμεθα, τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν ὑπεραιπαινοῦμεν τὰ μέγιστα· ἀλλὰ πότε; ὅταν γίνεται ἀπὸ ἀναγνώσιν ὁρθόδοξον εἰς ἀχροτάτος ὁρθόδοξος. Ἄλλ' ὅταν (λέγει) τὸ βιβλίον εἶναι τὸ ἴδιον; Ἄς ἦναι, ἀποκρινόμεθα, ὁ σκοπὸς εἶναι διάφορος· ὁ μὲν ὁρθόδοξος ἀναγνώστης σκοπὸν ἔχει νὰ ἐπιστηρίξῃ τοὺς ἀδελφοὺς του ὁρθόδοξους εἰς τὴν ὁρθόδοξον πίσιν· ὁ δὲ ἑτεροδόξος σκοπὸν ἔχει νὰ ἀποσπάσῃ τοὺς ἑτεροδόξους τοῦ ἀπὸ τῆν δόξαν αὐτῶν, καὶ νὰ τοὺς ἐκλύσῃ πρὸς τὴν εἰδικὴν του ἐν γένει· ὅταν ἀνάγνωσις θρησκευτικῶν βιβλίων γίνεται μεταξὺ ὁμοδόξων, ἢ συναναστροφὴ ἐκείνη ἀποκαθίσταται ὁφελίμος· ὅταν δὲ γίνεται μεταξὺ ἑτεροδόξων, ἀποκαθίσταται σκανδαλώδης καὶ ἐπίβουλος, καὶ ὅσον δύναται βλαπτικὴ· διὰ τοῦτο εἰς τοιαύτας συναναστροφὰς, ἢ ἐνάρετος καὶ ἀνυπόκριτος διαγωγὴ καὶ ἡ τιμιότης ἀπαιτοῦν πολιτικὰς συνδιαλέξεις. Ὅθεν ὅσον οἱ κατὰ σὲ ἐνάρετοι καὶ ἀνυπόκριτοι ἀπομακρύνονται κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν ἐνάρετον καὶ ἀνυπόκριτον διαγωγὴν, τόσον οἱ διαληφθέντες Ὀθωμανοὶ

φυσικῶς προσεγγίζουσι πρὸς αὐτήν. Ἄλλο. Ὅσοι ἐκ τῶν τοιούτων Ὀθωμανῶν ἔχουσιν ὑπηρέτας, τοὺς προτρέπουσι μὲν πολλάκις νὰ δεχθῶσι τὴν πίστιν αὐτῶν, καὶ τοῖς τάζουν πολλά· πλὴν δὲν μεταχειρίζονται ὑπουλόγητας, ἀλλὰ τοῖς τὸ λέγουσιν κατ' αὐθεΐαν ἐν ὅσῳ ὁμῶς αὐτοὶ μένουσιν εἰς τὴν πατρικὴν πίστιν αὐτῶν, δὲν τοὺς ἐμποδίζουν πᾶσις ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκτελοῦν διὰ τὰ ὀρησκευτικὰ χρέη των· ἀλλὰ καὶ νηστειάματα φαγητὰ κάμνουσιν διὰ αὐτοὺς εἰς τὰς νηστειάματις ἡμέρας, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν των τοὺς ἀφίχουσι καὶ παρακαλοῦσιν, καὶ ἀπὸ τῆν προσευχῆν των δὲν τοὺς ἐμποδίζουν κτλ. Τώρα λοιπὸν παραβάλα ταῦτα πάντα μὲ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔκαμνον εἰς τὸ βωθὸν κοράσιον οἱ κύριοι αὐτῆς, καὶ θέλεις ἰδεῖ τὴν διαφορὰν, καὶ ποῦ εὐρίσκειται ὁ χαρακτήρ τῆς τιμιότητος εἰς τούτους ἢ εἰς ἐκεῖνους. Ἄρα ἀφίχουσι αὐτὸ τὸ δυνατὸν κοράσιον νὰ νηστεύσῃ τοῦλάχιστον τὴν μεγάλην Παρασκευὴν, καὶ ποῖ; ἀφοῦ δὲν τῷ ἐπέτρεπον νὰ κάμνῃ τὸν σταυρὸν του; Καὶ τάχα εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ ἐμποδίζαν ἀπὸ τοῦ νὰ κάμνῃ τὸν σταυρὸν του; Κατὰ πάντα ἀληθές· καὶ ἀποδείκνυται μὲ λαμπράς ἀποδείξεις. Ἦς παραθέλωμεν τώρα τὸ βωθὸν κοράσιον μὲ σοφοὺς τινὰς καὶ περικειμένους τοῦ ἔθνους, μὲς κατὰ σάρκα νὰ ἴδωμεν τὴν διαφορὰν. Τὸ βωθὸν κοράσιον οὕτως ἔμαθεν, οὕτως ἐδιδάχθη παρ' ἄλλου τινὸς, ὅτι οἱ κύριοι αὐτῆς ἐπεβουλεύοντο τὴν πίστιν τῶν ὀρθόδοξων· οὕτως τὰ βλάσφημα βιβλιάρια αὐτῶν ἀνέγνωσεν, οὕτως ἄλλην τινὰ ἰδέαν εἶχε περὶ αὐτῶν· ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἐν κημεῖον, τὸ ὁποῖον ἔδειξαν πρὸς αὐτήν, ἐμποδίζοντες τὴν ἀπὸ τοῦ νὰ κάμνῃ τὸν σταυρὸν της, ἐγνώρισεν κατὰ βάρη τοὺς δολίους σκοπούς αὐτῶν, καὶ ἐσυμπέρανεν ἠρθῶς ὅτι αὐτοὶ ἐπιβουλεύονται τὴν ὀρθόδοξον πίστιν αὐτῆς. Οἱ δὲ σοφοὶ μας οὕτοι, ἔχοντες τόσας καὶ τόσας ἀποδείξεις, ἀκόμη δὲν ἐδυσηθήσαν νὰ νοήσουν ὅσα ἐνόησα περὶ αὐτῶν τὸ βωθὸν κοράσιον; Ἄρα καὶ τοῦ βωθῶν κορασίου κηρίττον ἐκτουτοῦ ἀκριτωτέρους καὶ ἀναισθητοτέρους, καθὼς οἱ ἴδιοι μὲ ἄλλους λόγους ὑμολογοῦν τοῦτο; « Ὅλοι ἀκριτοὶ καὶ ἀναισθητοὶ, ὅλοι προδότες τῆς ὀρησκείας τῶν πατέρων των καὶ καταφρονηταὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν; » (Ἰδε σύντομ: ἀπάντ: ὑπὸ Ν. Βάμβα, Σελ. 15.) ὦ ἀηδία!!!! Ἄλλο. Τὸ βωθὸν κοράσιον ἦτο ἀμάμπτωχον ἰσχυρομένον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἱπποσύου ἄρτου ἐν ὅσῳ ἦτον εἰς·

τὸν οἶκον τῆς μητρὸς της· εἰς δὲ τὸν οἶκον τῶν κυρίων αὐτῆς ἀπελάμβανε πλουσιοπαρόχως, τὰ σωματικὰ ἀγαθὰ διὰ διακρίαν κατάλληλα εἰς τὴν σφαίραν της, καὶ ἐνομιζέτο κατὰ πάντα πλουσιωτάτη αὐτῆ ἐκότης· ἔθεν καὶ εἶχεν ἀνάγκην μεγάλην διὰ νὰ μὴν ὑπερηθῆ τοσούτων ἀγαθῶν· ἀλλὰ κενὸν ἐξ αὐτῶν δὲν ἐδυνήθη νὰ τὴν καταπέσῃ νὰ προδώσῃ τὴν ὀρησκείαν της· διὰ τὴν ἀγίαν αὐτῆς πίστιν ἠρηγίατο ὡς ἄλλος Νιούσῃς τῆς σωματικῆς ἀπολαύσεως ἐν τῷ οἴκῳ. . . μᾶλλον ἐλωμένη νὰ συγκακουχῆται μὲ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, παρὰ νὰ ἔχῃ ἀπὸλυσιμὴν ἀλαργίαν. Οἱ δὲ σοφοὶ οὕτοι οὕτως χρημάτων χάριαν ἔχουσιν, οὕτως κάμνουν ἀνάγκην ἀπὸ τοῦ νὰ χάσων τρεῖς ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν καὶ μ' ὅλα ταῦτα γίνονται προδότες τῆς ὀρησκείας τῶν πατέρων των, καὶ καταφρονηταὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν ὦ ἀσυνειδησία!!!! « ἔκιν » ὁ λόγος μὲς ἦτο, λέγει, διὰ σᾶς, δὲν ἔπρατε κενεὶς νὰ » σᾶς ἀποκοιθῆ· ὁ λόγος ὁμῶς εἶναι περὶ τῶν ἀπλῶν καὶ » ἀκακῶν ἀδελφῶν μας. » Πόσον φροντίζει ὁ ἀνθρώπος οὗτος διὰ τοὺς ἀκάκους ἀδελφούς του, ἀποδείχθη· δὲν εἶναι χρεῖα ἄλλων μαρτύρων. Ἦστω. « Ἄλλ' ὁ οὐράνιος πατήρ τῶν φῶ » των, λέγει, ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας, ὁ ἐλευθερώσας τὴν ἔλ » λάδα ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Φαραῶν, δὲν θέλει τὴν ἀφήσει » νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ σκοτοῦ, τὴν ὁποῖον πελεῖατο » εἰς τὸ σκοτό. » Ἄλλ' ἴσως ἴσως ἐδῶ ἐμίλησε σαφέστατα κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων του· καθὼς δὲν θέλει ἀφήσει βέβαια ὁ πανάγαθος Θεὸς, ὁ ἐλευθερώσας τὴν ὀρθόδοξον Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν δουλείαν τοῦ Φαραῶν, νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ σκοτοῦ τῆς Λουθηροκαλεθρικῆς αἰρέσεως, τὸν ὁποῖον μηχανῶνται πάντοτε δολίως τρόποις ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων νὰ συστήσωσι εἰς τὸ σκοτό, διὰ νὰ μὴ φανῶν τὰ σκοτεινὰ ἔργα αὐτῶν καὶ διαλυθῇ τὸ ἔπιχειρηματῶν.

« Εὐχόμεθα ὁμῶς, λέγει, πάντοτε νὰ μεταβληθῆτε, καὶ » νὰ γίνητε εἰλικρινεῖς καὶ ἀδολοὶ σύμβουλοι καὶ συνεργά » ται τοῦ κοινῆ φωτισμοῦ, ἢ, ἂν τοῦτο δὲν θέλετε, ἡσυχαι » κᾶν θεαταί! » Εὐχεται ὁ καλὸς ἀνθρώπος πάντοτε νὰ μεταβληθῶμεν πάντες ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι, νὰ γίνωμεν εἰλικρινεῖς καὶ ἀδολοὶ σύμβουλοι καὶ συνεργάται τοῦ κοινῆ φωτισμοῦ, τὸ δὲ ἀληθές, τοῦ κοινῆ σκοτισμοῦ: δηλαδὴ εὐχεται μὲ

ἄλους λόγους νὰ μεταρρυθμῶμεν καὶ νὰ γίνωμεν εὐκρινεῖς καὶ ἄδολοι λουθηροκαλεῖνισταὶ καὶ συνεργάται αὐτῆς τῆς ἐναγοῦς αἰρέσεως, καθὼς καὶ οἱ σοφολογιώτης του, ἢ, ἂν τοῦτο δὲν θέλωμεν, τούλαχιστον νὰ μένωμεν ἡσυχιοθεαταὶ!! δηλ. ν' ἀφήσωμεν αὐτὸν καὶ τοὺς ὁμοίους του νὰ κατασπαράξουν τὴν λογικὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλλὰ τὸ καθαυτὸ συμφέρον σου εἶναι, σοφώτατε διδάσκαλε, νὰ εὐχῆσαι πάντοτε καὶ σὺν σοὶ πάντες ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι νὰ σὲ φωτίσῃ ὁ οὐράνιος πατὴρ τῶν φώτων, ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας, νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθόδοξου ἡμῶν πίστεως, νὰ ἀφήσῃς τὰ παράλογα πάθη σου, τὰ ὅποια σὲ κατεσκότισαν νὰ ἐγκαταλείψῃς ἐκεῖνα τὰ ἐπάρματα ἀργύρια, τὰ ὅποια σὲ ἔκαμον νὰ προσκολληθῇς εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Εἰπέ ἅπαξ εἰς τὸν λογισμὸν σου. « Τὰ ἀργύρια αὐτῶν σὺν αὐτοῖς εἰς ἀπίθειαν, ὅτι ἐνόμισαν τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ διὰ χρημάτων διαστρέψασθαι ». Καὶ τῷντι δωρεὰ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἢ ἐνοῦτά σοι πολυμάθειαι, καθὼς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς πεπαιδευμένοις· μὴ στέρξετε λοιπὸν ποτέ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, νὰ διαστρέψωσιν ἄλλοι τὴν ἐνοῦσαν ὑμῖν δωρεάν τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἐπαράτων χρημάτων· ἔχι μόνον εἰς τὰ θερησκευτικὰ, τὸ ὅποιον εἶναι ὑπέρτατον πάντων, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα τὰ κοσμικὰ συμφέροντα· ἢ ἀλήθεια προτιμάσθω, ἢ ἀλήθεια ἔσω ἡμῖν ὁ σωτήριος ὁδηγός· μηδὲν προτιμήσῃτε τῆς ἀληθείας, μηδὲν προτιμήσῃτε τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν πίστεως· ἐὰν δὲ ἐπάθετε ἀνθρώπινόν τι, καθὼς καὶ τῶντι ἐπάθετε τινες καὶ μέγα τι, ἐπιστρέψατε πρὸς τὸν παντοδύναμον Θεόν, ὅστις σᾶς προσκαλεῖ μὲ τὰς ἀγκάλας ἀνοικτάς. » Ἐπιστρέψατε πρὸς με, λέγει Κύριος τῶν δυνάμεων, καὶ ἐπιγραφῆσμαι πρὸς ἡμᾶς, λέγει Κύριος τῶν δυνάμεων. »

Εἶπατε ἀνωτέρω ὅτι « Ἐὰν ὁ λόγος ἦτο διὰ σᾶς, δὲν ἔπρεπε » κανεὶς νὰ σᾶς ἀποκριθῇ· ὁ λόγος εἶναι περὶ τῶν ἀπλῶν » καὶ ἀκάκων ἀδελφῶν μας. » Τῷντι ἔως ἂν ὁ λόγος σᾶς

εἶναι ἀληθές, καθότι δὲν ἔχετε ἐλπίδα νὰ ἀπατήσητε κανένα ἐξ ἡμῶν τῶν γινοςκόντων τὴν ἀπάτην ταύτην, ἀλλὰ τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἀκάκους ἀδελφούς ἡμῶν· καὶ διὰ τοῦτο ἐμβήμετε εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα μὲ τόσας ἀπάτας καὶ σοφίσματα· ἡμεῖς ὅμως ὄχι μόνον διὰ τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἀκάκους ἀδελφούς μας ἀνελάβομεν τόσους κόπους νὰ ἀνακαλύψωμεν τὰς ἀπάτας σας, καὶ νὰ διαλύσωμεν τὰ σοφίσματά σας, διὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξωμεν ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ σᾶς τοὺς ἰδίους, ἐπειδὴ εὐχόμεθα καὶ σᾶς νὰ κερδήσωμεν, καὶ νὰ σᾶς παραστήσωμεν διὰ τῆς μετανοίας εἰς τὸν Χριστὸν, ὡς νύμφην καθαρὰν καὶ ἁμωμον, καθὼς καὶ πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς ἡμῶν.

Ἡμεῖς, ὅταν λέγωμεν, δὲν ἐννοοῦμεν τὸν Γερμανόν, πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ· ἀλλὰ τὴν μίαν ἀγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας τὰ ἀληθέςατα καὶ ὀρθόδοξα φρονήματα διασαλπίζει ἡ Εὐαγ. Σάλπιγξ. Ἔθεν αὕτη εἶναι ὄργανον μόνης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς πάντοτε ὑπερμαχεῖ· καὶ ἐπειδὴ ὅσα ἢ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δαξίζει, εἶναι ἀποδοθεῖναι παρὰ πολλῶν καὶ μεγάλων ἁγίων καὶ θεοτόφων ἀνδρῶν· διὰ τοῦτο ἡ Εὐαγ. Σάλπ. ὑπερμαχεῖ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· ὁ δὲ πτωχὸς Γερμανὸς εἶναι ἀπλοῦς Σαλπικητὸς, καὶ μηδὲν πλέον· ὅθεν καὶ ἔσται ἡθελον προσβάλλει ἀπλῶς μόνον τὸ ἄτομον τοῦ Σαλπικητοῦ διὰ τὰς ἰδιαιτέρας παρεκτροπὰς καὶ ἁμαρτίας του ἢ καὶ ἄλλου τινὸς ἀτόμου εἴτε Ἀρχιερέως εἴτε ἄλλου τινὸς, δὲν ἀπολογεῖται ὑπὲρ τούτων ἡ Εὐαγ. Σάλπ. καὶ ἂν ψευδεῖς κατηγορίας προσάφουν κατὰ τοῦ Σαλπικητοῦ· καθότι αὕτη δὲν εἶναι ὄργανον τοῦ Γερμανοῦ, ὡς εἴπομεν· δύνανται δὲ ν' ἀπολογηθῶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἄλλαι πολιτικαὶ ἐφημερίδες· ἂν ὅμως ἢ κατηγορία πρὸς τινὰ τῶν τοιούτων, φέρεται καὶ εἰς τὴν Καθόλου Ἐκκλησίαν, πρῶτον χάριν· ἂν κατηγορήσουν τινὲς ἐθιμάτινα ἢ δόγματα κατ' Ἀρχιερέως ἢ καὶ ἱερέως τινὸς, τὰ ὅποια ἀνάγονται εἰς τὴν Καθόλου Ἐκκλησίαν, ἢ ὅτι ὁ Γερ-

μανδρς θλασφμιᾶ, διότι ἔγραψεν ἡ ὑπερασπίσθη τὰ τοιαῦτα, τότε εἶναι γράμς τῆς Εὐαγ. Σάλπιγγος ν' ἀπολογηθῆ· καθότι προσβάλλεται ἡ Ἐκκλησία τῆς ὁποίας εἶναι ὄργανον· κατὰ τοῦτον τὸν λόγον λοιπὸν δὲν θέλει μᾶς κατηγορήσει ἢ μᾶς καταδικάσει κανεῖς, διότι ἀπελογήθημεν εἰς ταύτην τὴν ἀπάντησιν τοῦ Κ. Ν. Βάμβα, χωρὶς ν' ἀναφέρεται ἡ νὰ ἔγνωσται εἰς κἀνὸν μέρος αὐτῆς· τὸ ὄνομα τοῦ Γερμανοῦ, καθότι ὁ Γερμανὸς, ὡς εἶπομεν, δὲν σημαίνει τίποτε εἰς τὴν Εὐαγ. Σαλ· ἀλλὰ τὸ πᾶν εἰς αὐτὴν εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν. Αὐτὴν, ὡς παρατηρήσωμεν, ἂν προσβάλλεται ἡ ὄχι· καὶ ἂν προσβάλλεται, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον, εἶναι πρέπει νὰ ἀπολογηθῶμεν μὲ ὅλα μας τὰ δίκαια.

Ἀλλὰ ποῦς σὲ κατέστησε, δύναται νὰ εἴπητις, συνήγορον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας; Ποῖος; Αὐτὸ τὸ ἴδιον ἔργον μου· αὐτὸ τὸ ἴδιον ἐπιχείρημά μου, αὐτὸ τὸ ἴδιον ἐπάγγελμά μου. Καὶ δὲν εἶναι ἄλλος κανεῖς, ἀλλὰ σὺ μόνος ἐβρέθης; Εἶναι μάλιστα πολλοὶ· ὅθεν ὅσοι καὶ ἐξ αὐτῶν θέλωσι, δύνανται ἐλευθέρως νὰ κήρουν τὸ ἴδιον καὶ πολὺ περισσώτερον πρὸς φωτισμὸν τῶν ἀδελφῶν μας καὶ ὑπεράσπισιν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐν χόμειθα δὲ νὰ ἴδωμεν πολλοὺς τοιοῦτους εἰς τὸ ἐξῆς. Ἰμεῖς οὔτε κηρύττομεν οὔτε ὑπερασπιζόμεθα ξένην τινὰ ὀρησκείαν, ὥστε νὰ προξανοῦμεν σκάνδαλον εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ· κηρύττομεν τὴν ὀρησκείαν τὴν βασιλεύουσαν εἰς τὴν πατρίδα μας, τὴν ὀρησκείαν μάλιστα ὅλου τοῦ ἔθνους· ὑπερασπιζόμεθα τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὑπερασπίζεται καὶ ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις τῆς Α. Μεγαλειότητος. Ὅθεν καὶ τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν συνεργοί, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, καὶ τοῦ βασιλέως ἡμῶν ὡς πρὸς τὸ ὀρησκευτικὸν κατὰ τὴν πάγκοινον αὐτοῦ διακήρυξιν· ὁ Θεὸς λοιπὸν διαφυλάττει αὐτὸν εἰς καλλὰ ἔτη.